



Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

Save the Children



Grooming internetissä ja lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö



<http://ec.europa.eu/saferinternet>

Grooming internetissä ja lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Selvitys suomalaisten poliisiviranomaisten käsityksistä internetiin liittyvästä lapseen kohdistuvasta hyväksikäytöstä

Raportti pohjautuu maaliskuussa 2011 hyväksytyyn Katri Lampaisen sosiologian pro gradu tutkielman ”Grooming internetissä ja lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö” päätuloksiin. Tutkielma toteutettiin yhteistyössä Pelastakaa Lapset ry:n nettiturvallisuustoimintojen kanssa.

Hyväksikäyttöön pyrkivän toimintatavat internetissä ja nuorten nettielämä

Internet on tarjonnut lapsille ja nuorille kaivatun tilan ja uudenlaisia mahdollisuuksia sosiaaliseen verkostoitumiseen. Internetin ja muun digitaalisen tekniikan luomat mahdollisuudet uusien ihmissuhteiden luomiseen ovat kuitenkin saattaneet osan lapsista alttiiksi ja helposti lähestyttäväksi niiden aikuisten taholta, jotka tuntevat seksuaalista mielenkiintoa lapsia kohtaan.

Aikuisen lapsen kohdistamaa lähestymistapaa ja vuorovaikutusta, joka tähtää lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön, kutsutaan myös nimellä ”grooming”. Toimintatapa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön valmistelussa perustuu aikuisen henkilön lapsen kohdistamista johdattelevista teoista ja toiminoista, joiden tarkoituksena on saattaa lapsi seksuaalisiin tekoihin tai seksuaaliseen kanssakäymiseen aikuisen kanssa. Groomingia voidaan luonnehtia manipulatiiviseksi prosessiksi, jossa kiintymys- ja luottamussuhteen rakentamisen kautta uhri saadaan alistetuksi hyväksikäyttösuhteeseen.

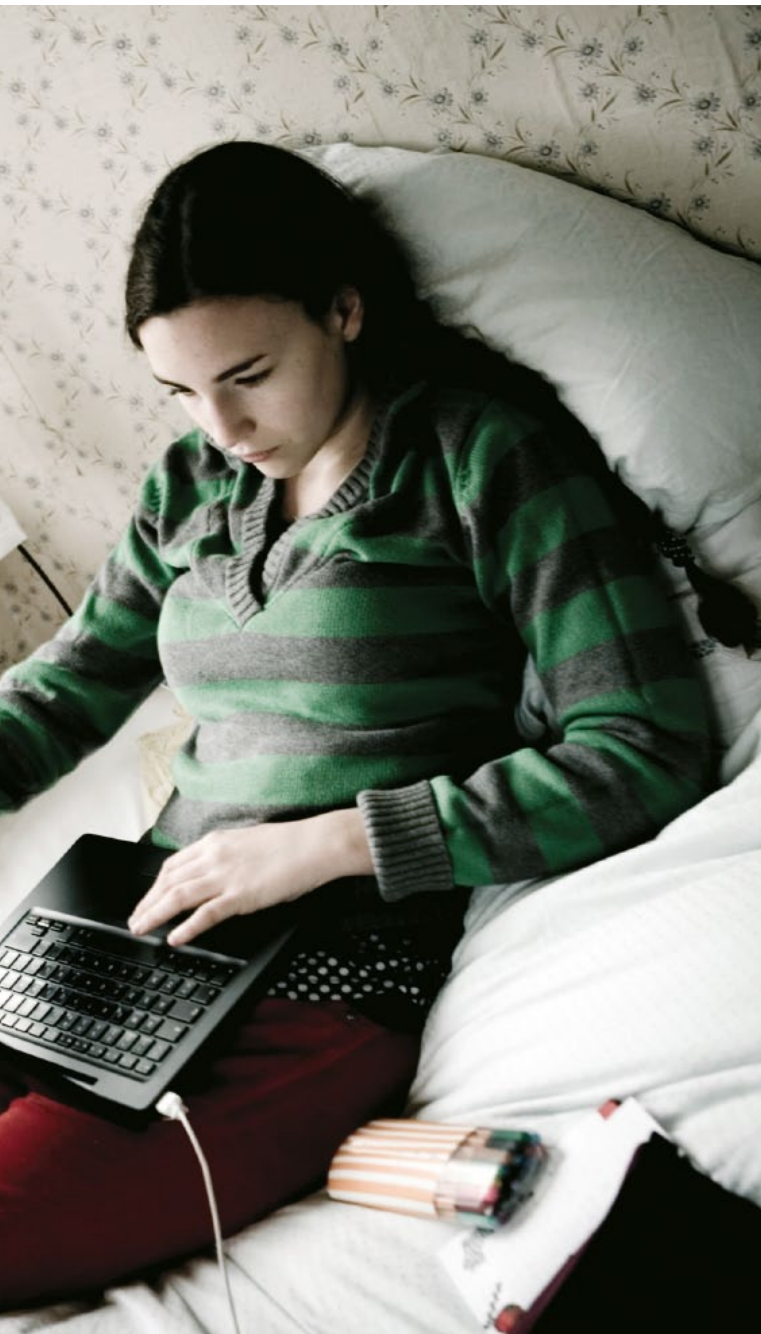
Hyväksikäyttöön pyrkivä etenee usein pienin askelin kohti tavoitettaan, jolloin lapsen käsitys oikeasta ja väärästä ja siitä mikä on hyväksyttävää kanssakäymisestä lapsen ja aikuisen välillä hämärtyy. Tekniikka hyväksikäytön valmistelussa ei sinänsä ole suuri mysteeri: tekijät lähestyvät lapsia pitkälti samankaltaisin tavoin kuin aikuiset lähestyvät muita aikuisia pyrkiessään seksuaaliseen kontaktiin. Tyypillisesti grooming-prosessi sisältää vahvan yhdistelmän huomioimista, välittämistä, hellyyttä, ystävällisyyttä tai lahjojen antamista. Ratkaiseva ero näiden tilanteiden välillä on epätasa-arvoisuus, joka vallitsee hyväksikäyttöön pyrkivän aikuisen auktoritatiivisuuden ja haavoittuvan lapsen välillä.

Internetin kautta alkunsa saaneen lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ymmärtämistä vaikeuttaa sen erityinen ”vir-



tuallinen” luonne. Lapsi, joka reaali maailmassa ei ryhtyisi keskusteluun ventovieraan henkilön kanssa, saattaa hetken mielenjohteesta heittäytyä hyvinkin avoimeen keskusteluun internetissä. Seksuaaliseen hyväksikäyttöön tähtäävä aikuinen voi kokemansa anonyymiyden turvin pyrkiä esiintymään samanikäisenä lapsen kanssa ja tavoitella samanikäisesti useampia lapsia. Vastaavasti lapsen turvallisuuden ja hallinnan tunnetta voi lisätä kommunikointi kotikoneelta käsin. Kotona ei oleteta voivan tapahtua mitään pahaa, pelottavaa tai väärää.

Vanhempien voi olla vaikea ymmärtää, miten turvallisesti omassa huoneessaan istunut lapsi on voinut päätyä seksuaalirikoksen uhriksi. Rikoksen uhriksi joutuneet lapset ovat usein murrosikäisiä tai murrosiän kynnyksellä olevia nuoria, joilla kaipuu ja tarve omaan itsenäisyyteen sekä hyväksynnän ja ymmärryksen saamiseen on korostunut.



Lapsi on usein kiintymyksestä hyväksikäyttäjää kohtaan - tai uteliaisuudesta, seikkailunhalusta, tai luvattua palkkiota vastaan - ollut näennäisen vapaaehtoisesti mukana hyväksikäyttävässä suhteessa. Muutaman intiimin kuvan lähettämistä ei pidetä pahana, jos siitä saa vastineeksi kehuja ja hyväksyntää. Vapaaehtoiseksi koettu tilanne muuttuu radikaalisti, kun hyväksikäyttöön pyrkivä alkaa uhkailla lähettävänsä lapsen kuvat tämän vanhemmille tai kavereille, mikäli lapsi ei lähetä lisää kuvia itsestään tai suostu reaali maailman tapaamiseen.

Netti on nuorten oma tila

Internetin on sanottu olevan ensimmäinen tekniikkaa hyödyntävä väylä, missä nuoremman sukupolven tieto-taito on usein aikuisten vastaavia tietoja huomattavasti laajempaa. Teini-ikäisille internet edustaa selkeästi "omaa aikuisista va-

paata tilaa", jossa he voivat puhua julkisesti mutta samalla anonyymisti intiimeinäkin pidetyistä asioista.

Eräs aikuisten parissa keskustelua herättänyt osa-alue Facebookin, MySpacen, ja muiden sosiaalisten verkostoyhteisöjen synnyn myötä, on ollut hämmennys yksilökeskeisen individualismin synnystä: lapsi mainostaa virtuaaliminäänsä valikoimalla itsestään ne parhaat valokuvat, ja omia sivuja tuunataan mahdollisimman edustaviksi. Kuilu sukupolvien välillä tuntuu näkyvän erityisesti siinä mitä tietoja ja kuvia itsestä ollaan valmiita esittämään.

Aikuisten näkökulmasta itsekokeskeisiltä ja intiimin rohkeidakin vaikuttavat nettiprofiilit ovat kuitenkin lasten keskinäisen yhteisöllisyyden tärkeitä rakennuspalikoita Omaan profilliin liitetty kuva, teksti tai mielipide voi lapsen mielestä saada todellisen arvonsa vasta toisten reagoinnin ja kommentointien myötä – menestyksekkäs virtuaaliminä on hyväksytty ja suosittu virtuaalitoisten keskuudessa. Huomaamisen ja tunnistetuksi tulemisen vastavuoroisuus varmentaa lapsen paikkaa sosiaalisessa verkostossa. Olen-naista ei siis niinkään ole se oma kuva, vaan se, miltä kuva muiden silmissä näyttää.

Nuoruusiässä lapsi herää kiinnostumaan ympärillään olevista ihmisistä eri tavalla kuin aiemmin. Internetissä virtuaalinen anonyymisyys antaa mahdollisuuden kokeilla ja käydä läpi erilaisia "minuuksia" ja rooleja. Se tarjoaa myös mahdollisuuden harjoitella uudenlaisia ihmissuhdemuotoja, kuten tutustumista vastakkaiseen sukupuoleen ja seurustelua. Muilta saatu myönteinen palaute ja hyväksytyksi tuleminen oman muuttuvan kehon ja seksuaalisuuden suhteen voi olla murrosikäiselle hyvin tärkeää. Sosiaalisesti hyväksytyä minuutta tai omaa sosiaalista kelvollisuuttaan voi lapsen näkökulmasta olla suhteellisen turvallista arvottaa internetissä reaali maailman sijaan: riskit ja pettymykset torjutuksi tulemisesta tai epäonnistuneesta identiteettikoikeilusta kun kohdistuvat tällöin "keinotekoiseen" ja anonyymiksi koettuun nettiminään.

Positiiviset kokemukset ja onnistunut nettiesiintyminen voi johtaa tarpeeseen viettää yhä enemmän aikaa internetissä, mikä osaltaan voi johtaa idealisoidun minäkuvan vankistumiseen. Ujoille ja aroille lapsille sosiaalinen kanssakäyminen chatpalstan tai nettifoorumin kautta voi olla huomattavasti helpompaa kuin reaali maailmassa: kukaan ei näe punastumisia tai änkyttämisiä. Itsetarkkailun sijaan lapselle avautuu mahdollisuus keskittyä siihen, mitä hän todella tuntee ja haluaa sanoa. Internetissä vietetyn ajan tärkeys voi korostua niiden lasten ja nuorten kohdalla, jotka kokevat reaali maailmassa tulevansa kaltoin kohdelluksi tai väärin ymmärretyksi ("netissä minut kuitenkin hyväksytään").

Lapsen kohdistuneita seksuaalirikoksia tutkivien poliisiviranomaisten käsityksiä internetiin liittyvistä tapauksista

Elo- ja syyskuussa 2010 toteutettu sähköinen kysely kohdennettiin lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tutkintaan osallistuneille poliisiviranomaisille. Viranomaiset vastasivat kysymyksiin omien ammatillisten kokemustensa pohjalta. Vastajaat olivat työhistoriansa viimeisen kolmen vuoden aikana osallistuneet keskimäärin 17 lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tutkintaan. Kyselyyn vastasi 36 viranomaista, joista 26 (72%) oli naisia, ja 10 (28%) miehiä.

Tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, **miten lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön tähtäävä grooming-prosessi internetissä toteutuu**. Grooming-termillä viitataan kaikkiin niihin tekoihin ja toimintoihin, joita seksuaaliseen hyväksikäyttöön pyrkivä käyttää päästäkseen tavoitteeseensa. Prosessilla viitataan sen asteittaiseen etenemiseen, jatkumoon, joka sisältää alun, keskivaiheen ja lopulta hyväksikäytön realisoitumisen. Kysely rajattiin koskemaan niitä hyväksikäyttöön johtaneita tapauksia, joissa lapsi ja tekijä ovat tavanneet toisensa internetin välityksellä, eli he

eivät ole olleet tuttuja toisilleen aiemmin reaali maailmasta. ”Tekijä”-nimikettä käytetään raportissa lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön pyrkineistä aikuisista.

Kyselyn tulokset peilaavat ainoastaan kyselyyn vastanneiden viranomaisten käsityksiä tapahtumien kulusta, eikä niitä voida yleistää koskemaan koko ilmiötä. Valtaosa lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä on piilorikollisuutta, eikä koskaan päädy viranomaisten tietoon.

Vastaukset annettiin kysymyksestä riippuen joko likert-asteikolla (0= ei koskaan – 5=aina), tai laadullisilla monivalinta-vastauksilla. Monivalintakysymysten kohdalla vastaajia ohjeistettiin valitsemaan kolme yleisimmäksi kokemaansa vaihtoehtoa. Vastajilla oli jokaisen kysymyksen kohdalla (lukuun ottamatta likert-asteikollisia kysymyksiä) mahdollisuus käyttää vapaamuotoista vastaustilaa. Kyselyssä pyydettiin myös avoimia vastauksia oleellisimmiksi koettujen kysymysten suhteen. Vapaamuotoiset vastaukset esitetään raportin tekstissä kursivoituna.

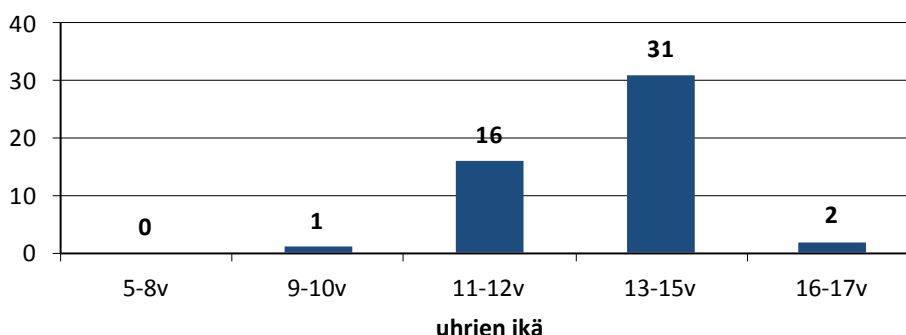
GROOMING -prosessin kulku

Viranomaisten tutkimissa tapauksissa internetissä tapahtuneen kontaktin kautta seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi joutuneet lapset olivat yleisimmin 13–15-vuotiaita, ja hieman harvemmin 11–12-vuotiaita.

13–15-vuotiaiden nouseminen yleisimmäksi uhriutuvaksi lapsiryhmäksi selittyy osaltaan ikäryhmän aktiivisella netin käytöllä, murrosiän kynnyksellä lisääntyvästä uteliaisuudesta seksiasioita kohtaan **”seikkailun- ja kokeilunhalu, seksuaalisuuden herääminen”**, sekä alttiudesta kokeilla rajojaan

”huomionhakuisuus ja kapina omia vanhempia kohtaan”. Murrosiässä huono itsetunto, epävarmuus itsestä ja **”hyväksytyksi tulemisen tunne”** voi herkästi nousta tärkeäksi **”monet uhrit kokevat olevansa rumia”**. Yli 13-vuotiaat käyttävät innokkaasti internetin interaktiivisia palveluja ja ovat usein myös tietoteknisiltä valmiuksiltaan taitavampia kuin nuoremmat ikäryhmät. Useissa suomalaisissa yhteisöpalveluissa on 12-vuoden ikäraja.

Internetin kautta seksuaalirikoksen uhreiksi joutuneiden lasten iät



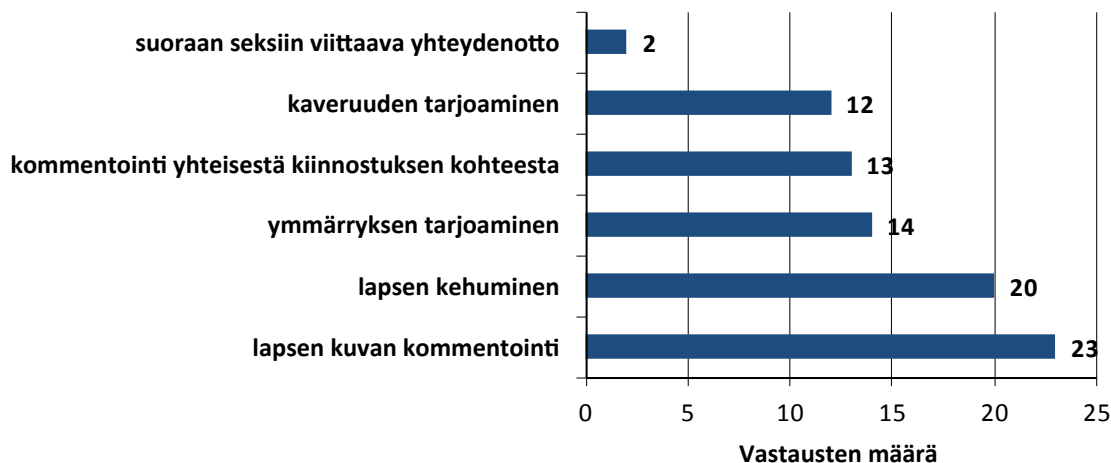


Miten lapsen ja hyväksikäyttöön pyrkivän vuorovaikutussuhde internetissä alkaa

Kyselyn tulosten mukaan seksuaaliseen kontaktiin pyrkivät ovat verkossa tyypillisesti lähestyneet lasta kommentoimalla lapsen kuvaa ja kehumalla tai imartelemalla lasta. Ymmärryksen ja kaveruuden tarjoaminen nousevat myös osaltaan tekijöiden pääasiallisiksi tavoiksi lähestyä lasta. Kontaktia voidaan ottaa myös lähestymällä lasta ”yhteisen” mielenkiinnonkohteen nimissä esimerkiksi lapselle tärkeään harrastukseen viitaten.

Niin uhrit kuin tekijätkin muodostavat lähtökoh-
tiansa ja taustojensa suhteen heterogeenisen
ryhmän. Huolimatta potentiaaliseen uhriutumiseen liitetystä riskimäärittelyistä (kuten vaikeat kotiolot, aiemmat hyväksikäyttökokemukset), voi hyväksikäytön kohteeksi joutua kuka tahansa lapsi ja vastaavasti seksuaalirikoksiin syyllistyneiden aikuisten taustat ovat hyvin erilaisia. Myös naiset voivat syyllistyä niin poikien kuin tyttöjenkin hyväksikäyttöön. Useiden tutkimustilastojen mukaan lapsen seksuaalisen hyväksikäytön uhri on selkeästi yleisimmin tyttö, ja lasta hyväksikäyttävät ovat lähes poikkeuksetta olleet miehiä myös internetin kautta alkunsa saaneissa tapauksissa. Vahvasta tilastollisesta sukupuolijakau-
masta huolimatta voidaan olettaa, että poikiin kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö on tiedettyä yleisempää. Pojille uhriksi joutumisen julkituominen ja avun hakeminen voi olla tyttöjä vaikeampaa. Pojilla asiasta puhumista voivat vaikeuttaa pelot leimautumisesta homoseksuaaliksi mikäli hyväksikäyttäjänä on toiminut mies. Jos poika joutuu naisen pakottamana seksuaaliseen kanssakäymiseen, voi hyväksikäytön myöntäminen muodostua mahdottomaksi sen tähden, että seksuaalinen kanssakäyminen vanhemman naisen kanssa tulkitaan yleisesti myönteisenä ja huvittavana asiana, mistä tulisi olla kiitollinen. Yhteiskunta- ja kulttuurisidonnaiset maskuliinisuuden normit edellyttävät miehiltä fyysisen ja emotionaalisen haavoittuvuuden salaamista, pärjäämistä, vahvuutta ja seksuaalista rohkeutta. Maskuliinisen miehen roolin näkökulmasta voi olla määritelmällisesti lähes mahdotonta, että poika on seksuaalisen hyväksikäytön uhri - heikko ja kyvytön puolustamaan itseään.

Tekijän tyypillinen lähestymistapa

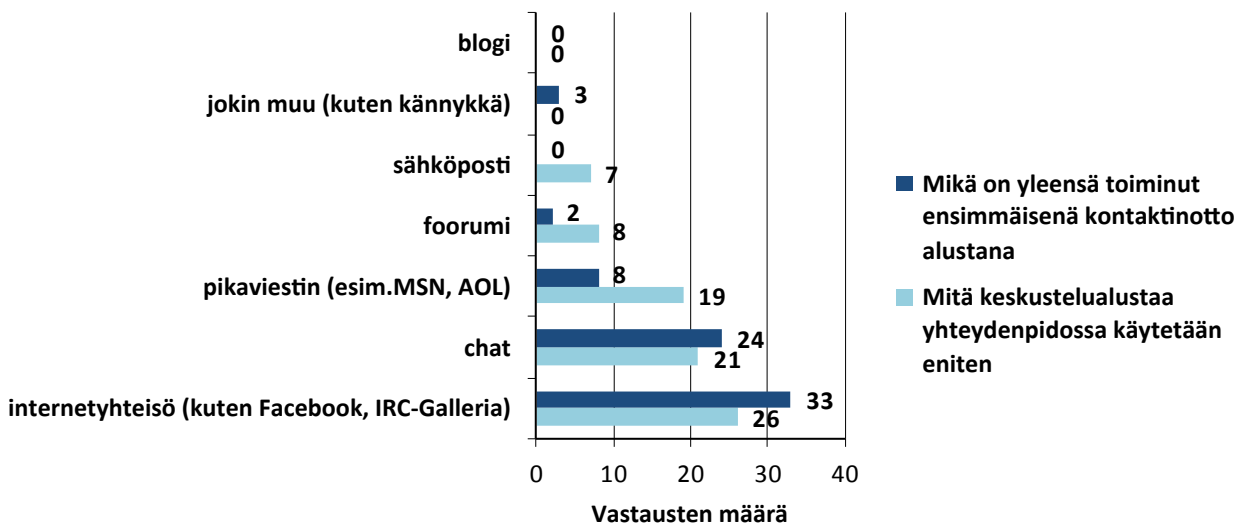


Lasta lähestytään viranomaisten mukaan useimmin kommentoimalla lapsen kuvaa. Julkisille nettisivuille ladattujen kuvien kommentointi koetaan yleensä positiivisena – nettiin julkisesti liitetty kuva voi julkaisijan mielestä saada todellisen arvonsa vasta toisten kommentointien myötä. Lapsi voi olla otettu yllättävältä taholta tulleeeseen kuvan kommentointiin; onhan se merkki siitä että juuri hänen laaamansa kuva on ollut merkityksellinen ja huomaamisen arvoinen. ”*Kehumalla lapsen ulkonäköä*” ja ”*..kertomalla, että toinen on kaunis, ihana ja rakastettava*” tekijä vastaa murrosikäisen kaipuuseen saada osakseen hyväksyntää, joka voi itsestään vielä epävarmalle lapselle olla merkittävässä roolissa. Vieraalta taholta tulleeisiin huomionosoituksiin vastaamatta jättäminen voidaan myös kokea tynä tai epäoikeudenmukaisena. Jotta tahdikas ja myötämielinen kanssakäyminen nettiympäristössä säilyy, voi lapsi kokea velvollisuudekseen vastata kohteliaisuuksiin.

Ymmärryksen tarjoaminen nousi kolmanneksi yleisimmäksi keinoksi luoda yhteyttä lapseen. Se, että tekijä ”*antaa itsestään kuvaa lapsen täydellisenä ymmärtäjänä ja kaverina*”, voi saada nopeassakin ajassa lapsen kiintymään tekijään. ”*Tieto että joku välittää, kehuu ja on läsnä*”.

Etenemismahdollisuuksia tunnustellessa tekijä voi lähestyä lasta ”yhteisen” kiinnostuksen kohteen, harrastuksen tai muun lapselle tärkeän asian varjolla. Tällöin huomio kohdistuu lapseen epäsuorasti, ”jaetun yhtäläisyyden” kautta. Asiansa tunteva lapsi voi kuitenkin vuorovaikutuksen edetessä huomata teeskennellyn mielenkiinnon.

Internet-yhteisöt, kuten nuorten keskuudessa suosittu IRC-Galleria ja Facebook, ovat julkisten chat palvelujen ohella viranomaisten tietoon tulleissa tapauksissa olleet useimmiten tekijän ensikontaktin oton alustoina.



Avoimet verkkoyhteisöt voivat hyväksikäyttöön pyrkivän näkökulmasta olla otollisia paikkoja luoda ensikontaktia lapseen. Monella lapsella on nettiyhteisöissä omat henkilökohtaiset profiilisivustot kuvineen ja yksityiskohtaisine selostuksineen kiinnostuksenkohteista, harrastuksista ja musiikkimausta. Laittomaan kontaktiin pyrkivä voi tällöin mukauttaa lähestymistapansa ja oman käytöksensä vastaamaan lapsen itsensä jakamia ja muista lähteistä saatavilla olevia tietoja.

Chatpalstalla aloitteen tekoon voi puolestaan olla hyvin matala kynnyks: kommunikointi pelkän nimimerkin takaa luo vahvemman anonyymisyyden tunteen, ja kiinnijäämisen riski voi tekijästä tuntua pieneltä. Tekijä ei myöskään joudu panostamaan oman profiiliin luomiseen mikä nettiyhteisöissä toimiessa on usein välttämätöntä. Lapsen alttius vastata yleisissä chateissa voi myös olla suurempi, kuin

omalla profiililla ja kuvilla esiinnyttävissä yhteisöpalveluissa. Nimimerkin toimiessa chattailijan ”fyysisenä” edustajana voi houkutus olla suuri erilaisten roolien ja identiteettien kokeiluun.

Yhteydenpidon jatkuessa henkilökohtaiset pikaviestimet, kuten MSN Messenger, nousevat merkitykseltään oleellisemmiksi vuorovaikutuskanaviksi. Henkilökohtaiseen pikaviestimeen siirryttäessä tekijän täytyy saada lapselta hyväksyntä liittyäkseen lapsen ”kaverilistalle”. Keskustelujen siirtyminen privaattiin tilaan voi tekijän toimien jatkuvuuden kannalta olla oleellista. Vaikka chatpalstoilla on mahdollista lähettää kahdenvälisiä viestejä, näkyvät käytettävät nimimerkit yleensä kuitenkin kyseisen palvelun sivulla. Chatpalvelujen julkista keskustelua valvovat usein myös palveluntarjoajan moderaattorit. Henkilökohtaisten pikaviestimien käyttöä ei puolestaan valvo mikään taho.

Pikaviestin- tai matkapuhelinyhteys nostaa suhteen myös paitsi suljetummalle myös huomattavasti henkilökohtaisemmalle tasolle. Suhteen katkaisemisen voidaan samalla kokea edellyttävän vahvempia perusteita kuin chatpalstojen hektisessä, vaihtuvien nimimerkkien "login-logout"- kulttuurissa. Koska lapsi itse koki alun perin uuden tuttavuuden lähipiiriinsä liittämisen arvoiseksi hyväksyntään tekijän "mesekaveriksi" tai luovuttaessaan puhelinnumeron, voi tämä osaltaan vaikuttaa siihen, että lapsi **"kokee, että hän on jotenkin velvollinen siihen"**. Tekijän liittyminen lapsen "lähipiiriin" luo tekijälle myös mahdollisuuden saavuttaa yhteys lapseen suoraan reaaliajassa.

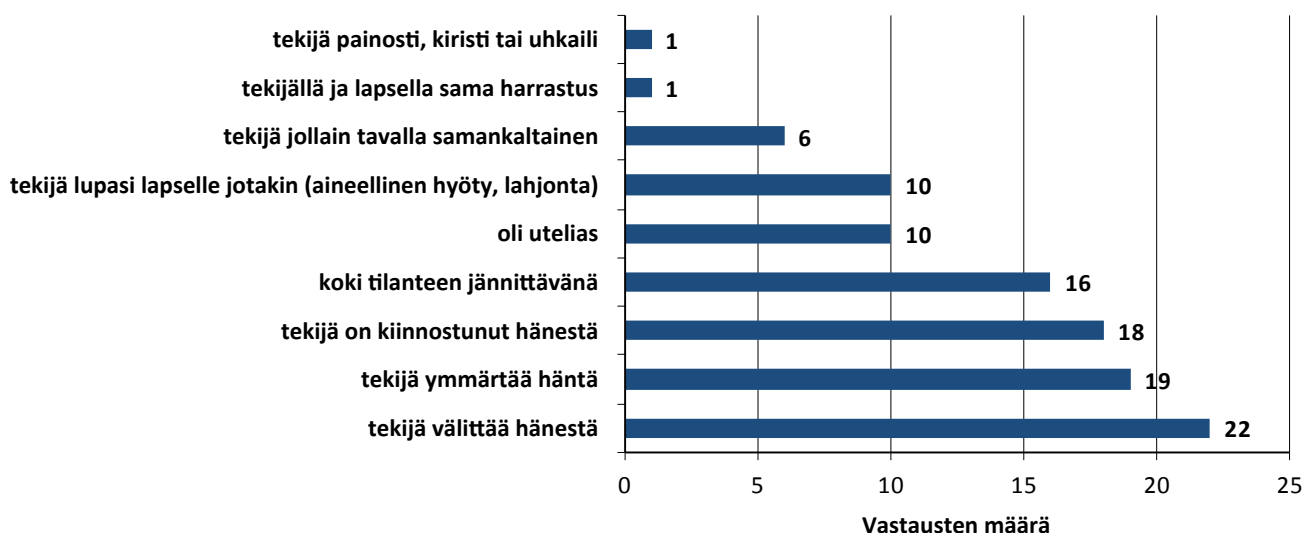
Kännykkä nousi myös vahvasti esille hyväksikäyttävän suhteen ylläpidon välineenä.

Nykyisin yhä useammalla matkapuhelimella pääsee net-

tiin, puhelimella voi ottaa valokuvia ja lähettää niitä suoraan eteenpäin, joko netin kautta tai puhelimesta puhelimeen. Avointen vastausten mukaan hyväksikäyttöön syyllystynyt on toisinaan hankkinut lapselle(kin) prepaid-liittymän, jonka kautta tavoiteltu yhteydenpito on mahdollista. Prepaid-liittymiä ei voida jäljittää.

Viranomaisten mukaan vahvimaksi syyksi lapsen pysymiselle vuorovaikutussuhteessa tekijän kanssa määrittyi lapsen kokemus tekijän häneen kohdistamasta välittämisestä, ymmärryksestä ja kiinnostuksesta. Emotionaalisiiin tarpeisiin vastaavien luonnehdintojen jälkeen seuraava vastausrintama keskittyi lapsen kokemukseen tilanteen jännittäväydestä, aineellisen hyödyn (lahjonta) saavuttamisesta sekä uteliaisuudesta.

Lapsi on kokenut että vuorovaikutusta alun jälkeen jatketaan, koska



Ihmisellä on voimakas inhimillinen tarve saada osakseen sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen vastaavaa myönteistä palautetta: päästä osalliseksi hyväksynnän, yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunteesta. Tarve täyttyy sosiaalisiin tarpeisiin vastaavan vuorovaikutuksen myötä. **"Tekijä saa aikaan luottamuksellisen suhteen olla kuuntelija ja ymmärtäjä nuorelle kun esim. murrosiässä suhde vanhempiin on koetuksella."** Usein ne lapset, jotka ovat elämässään jääneet paitsi hyväksyvää ja myönteistä ihmissuhdetta, ovat alttiimpia vieraalta taholta tulevalle "ystävyydelle", ja sen myötä myös uhriutuvat helpommin. **"Lapsi kokee, että saa toiselta osapuolelta sellaista huomiota mitä ei muualta saa"**. Toisinaan tilanteen jännittävyys ja lapsen uteliaisuus tai ai-

neellisen hyödyn toivo saa lapsen kokemaan vuorovaikutussuhteen jatkamisen arvoisena. **"..kun teet tietyn asian, saat jotain palkaksi"**. Murrosikäisestä, joka mahdollisesti elää vanhemmilta saatavien viikko- tai kuukausirahojen turvin, voi yhden paljastavan kuvan lähettäminen tuntua pieneltä vastineelta kaivatusta videopelistä, leffalipuista, alkoholista tai tupakasta. Tämän jälkeen tekijä voi käyttää kuvia kiristyskeinona niin lisäkuvien saamiseen kuin lapsen sitomiseen suhteeseen. Usein lapsen pysyminen vuorovaikutussuhteessa perustuu monille tekijöille: **"Yksinäisyys, vanhemmat paljon poissa kotoa, seikkailun- ja kokeilunhalu, seksuaalisuuden herääminen"**.

Nettikeskustelussa luodaan ja tulkitaan

Internet on ensimmäinen mediakanava, joka merkitsee toimijoille vastaanottamisen lisäksi ennen kaikkea luomista. Monissa sosiaalisen median yhteisöissä vaaditaan oman profiilin luomista, ennen kuin yhteisön toimintaan on mahdollista osallistua. Lähes kuka tahansa voi ottaa osaa internetissä käytäviin keskusteluihin – usein pelkkä nimimerkillä tehty rekisteröityminen riittää. Omaa nettiprofiilia, -sivustoa tai -nimimerkkiä luodessa tehdään valintaa siitä, millaisena haluan itseni esittää ja millaisena haluan itseni ulospäin näyttävän. Eri palveluissa voi itsensä esittää eri tavoin. Myös reaaliaikaiset keskustelut, esimerkiksi chattailu, vaatii siihen osallistuvilta jatkuvaa keskustelun luomista. Tämä vaatii vuorovaikutukseen osallistuvilta aktiivisuutta reagoida nopeasti keskustelun vastapuolen sanomisiin yhteyden ylläpitämiseksi.

Reaalimaailman kommunikaatiossa 60-65 prosenttia vuorovaikutustilanteen ymmärryksestä ja merkityksestä muodostuu nonverbaalisten eli elekielen välittämien viestien kautta. Internetin kautta toteutuviissa keskusteluissa nämä tahattomat ja tahalliset elekieliset viestinnät jäävät kommunikoinnista lähes kokonaan pois. Keskustelukumppanin verbaalisen ilmaisun tueksi ei ole saatavilla elekielen tuomaa lisäinformaatiota. Mielikuvien merkitys on näin ollen merkittävä osa internetissä toteutuvaa kommunikaatiota ihmisen muodostaessa käsitystä keskustelukumppanistaan. Vastapuolen tarjoama runko täydennetään omalla mielikuvituksella, ja usein nämä tulkinnat muodostetaan vastaamaan niitä toiveita, haluja ja tarpeita joita ideaalikumppanin tai ideaaliystävän halutaan vastaavan.

Vapaaehtoisuuteen perustuvia ihmissuhteita on usein selitetty näkökulmasta, jossa pätee yksinkertainen periaate: ne ihmissuhteet, jotka koetaan palkitsevina, koetaan myös ylläpitämisen arvoisina. Suhteessa siihen panokseen, jonka ihminen emotionaalisesti, ajankäytöllisesti tai muilla tavoin ihmissuhteelle antaa, on saatava katetta vähintään subjektiivisesti määrittyvän minimivaatimuksen verran. Minimivaatimukseen vaikuttaa luonnollisesti esimerkiksi vaihtoehtoisten suhteiden laatu ja määrä. Näin myös hyväksikäyttöön pyrkivällä aikuisella on groomingin saavuttua ”ystävyyssuhteen” tasolle hallussaan jotakin sellaista mitä lapsi kokee saavansa; vuorovaikutussuhteessa pysyvällä lapsella on jokin tarve johon hyväksikäyttöön pyrkivä kykenee vastaamaan. Usein tämä tarve selittyy lapsen kaipuuna saada osakseen myönteistä huomiota, ymmärrystä ja rakkautta josta hän syystä tai toisesta on voinut kokea jääneensä paitsi.

Kaikilla ihmisillä on inhimillinen tarve saada osakseen kiintymystä, hyväksyntää, rohkaisua ja positiivista palautetta. Ihminen haluaa päästä osalliseksi yhteenkuuluvuuden tunteesta. Toiveet ja tarpeet täyttyvät monilta osin kommunikoinnin, vuorovaikutuksen, avulla tärkeiksi ko-

ettujen ihmisten kanssa. Reaalimaailmassa tällainen vuorovaikutus ei välttämättä kaipaa sanoja tai verbaalisia ilmaisuja – lämmin halaus tai ystävällinen katsekontakti riittää. Internetissä ”hiljainen” vuorovaikutus ei ole mahdollista. Toisen ihmisen erityistä tärkeyttä voi todistaa vain verbaalisin keinoin: usein henkilökohtaisen avoimella keskustelulla.

Internetin maailmassa ihmisen alttius keskustella ”henkilökohtaisen avoimesti” voi olla reaalimaailmaan verrannossa suurempi. Esimerkiksi reaalimaailmassa henkilökohtaiseen avoimuuteen suuresti vaikuttava luottamus, ja sitä kautta tuotettu suhteen intimitteetti (”sinä tiedät minusta jotakin mitä muut eivät tiedä”) voi määrityä internet-vuorovaikutuksen alkuvaiheessa pikemminkin luottamuksena koettuun anonyymisyyteen, eikä niinkään sen arvottamiseen onko juuri tämä ihminen se, jolle haluan itsestäni enemmän paljastaa. Henkilökohtaisen avoin keskustelu voi vuorovaikutuksen jatkuessa johtaa senkaltaisen luottamuksen syntymiseen, mikä reaalimaailmassa yleensä ”on jo siellä” siinä vaiheessa kun henkilökohtaisen avoimeksi rohjetaan ryhtyä. Internetissä luotu suhde voi kehkeytyä hyvinkin syvälliseksi suhteellisen lyhyessä ajassa.

Suhteen syvällisyys ja intiimiys kuitenkin toteutuu vain silloin kun nettidialogin molemmat osapuolet osallistuvat sen rakentamiseen. Suhteen jatkuvuus edellyttää molemminpuolisuutta. Koska online suhteessa kommunikointi on yhtä kuin koko suhde, voi henkilökohtaisella avoimuudella olla suurempi painoarvo niin mahdollisuutena, kuin myös vaateena: jos jompikumpi suhteen osapuolista paljastaa itsestään jotain, on reilua ja pelin hengen mukaista vastata samalla mitalla takaisin. Reaalimaailmassa toista ihmistä voidaan tulkita myös nk. passiivisia strategioita hyödyntäen, joka tarkoittaa jo esimerkiksi samassa tilassa olemista, jolloin toisen ihmisen käyttäytymistä, suhtautumistapoja ja toimintaa voidaan tarkkailla. Koska nettimaailmassa ”passiivinen tutustuminen” on lähestulkoon mahdotonta, toisesta ei voida saada tietoa muuten kuin aktiivisia strategioita hyödyntämällä (kysy-vastaa-kysy). Elekielen puuttuminen ja ”hiljaisen läsnäolon” mahdottomuus johtaa kokemukseen oikeudesta esittää hyvinkin suoria ja henkilökohtaisia kysymyksiä, ja mikäli vuorovaikutussuhde koetaan ylläpitämisen arvoisena, myös kokemukseen velvollisuudesta vastata niihin.

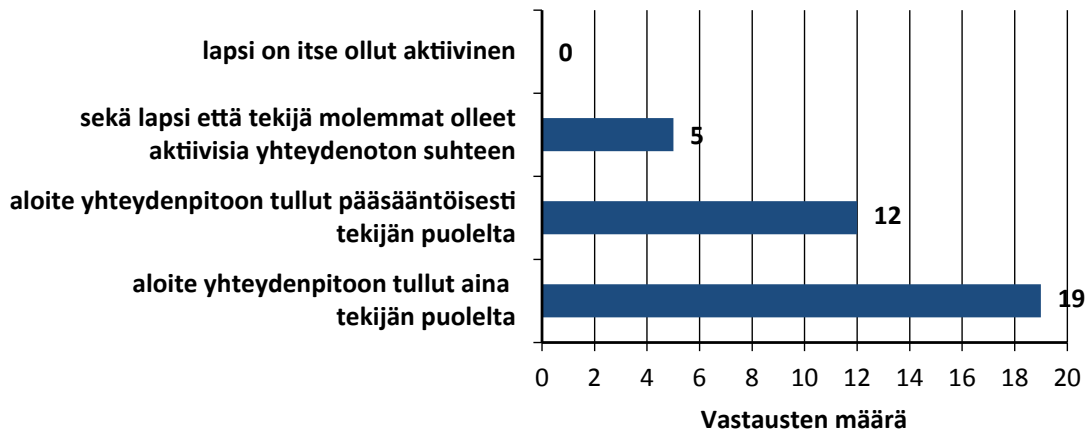
Erityisesti kilteille ja vastuuntuntoisille lapsille voi olla hyvin vaikeaa jättää vastaamatta alun perin miellyttävältä tuntuneen keskustelukumppanin intiimeihin tai ikäviltäkin tuntuviin kysymyksiin. Lapsi voi kokea velvollisuudekseen suojella vuorovaikutussuhteen toista osapuolta mielipahalta ja nolostumiselta – vaikka se samanaikaisesti vaatisikin tinkimistä omista rajoista.

Tutustumisesta lähentymiseen

Yhteydenpidossa aloite vuorovaikutukseen on pääsääntöisesti tullut tekijän puolelta, vaikka osa viranomaisista katsoo myös lapsen itsensä osallistuvan kommunikointialoitteiden tekoon. Vain harvoin viranomaiset katsoivat te-

kijän aina olleen yksipuolisesti vuorovaikutuksen aktiivisena osapuolena, vaikkakaan kukaan ei nimennyt lasta aktiiviseksi yhteydenottajaksi.

Kumman osapuolen aloitteesta internetin kautta luotua suhdetta on pidetty yllä

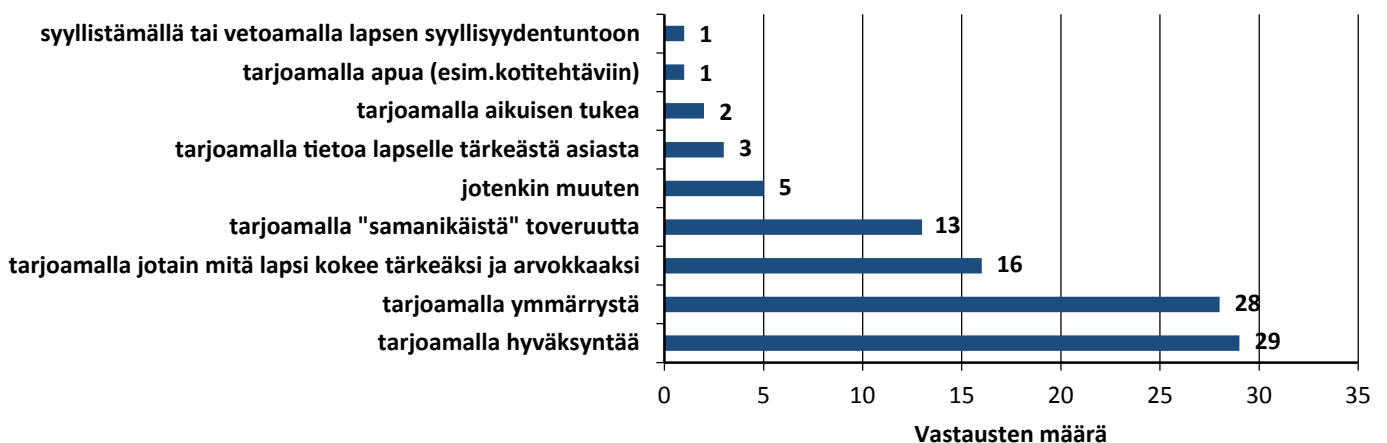


Vaikka lapsi ei olisi alun perin ollut kiinnostunut yhteydenpidosta tekijään, voi tekijän lapseen kohdistama sinnikäs yhteydenpito ja intensiivinen huomion tarjoaminen kuitenkin saada lapsen vastaamaan. Lapsen yksittäiset havastukset tekijän yhteydenottoihin voivat tahtomattaan paljastaa jotakin uutta lapsesta, jonka pohjalta tekijä voi rakentaa perustelut ja muodon seuraavalle yhteydenotolle. Vähitellen lapsi voi alkaa mieltää nettittävyyden yhteydenotot tervetulleina, ja toimia itse aloitteen tekijänä yhteydenpitoon. **”Lapsi ei pysty irrottautumaan yhteydenpidosta: tekijä pommittaa häntä viestein ja on saanut muutenkin lapsen otteeseensa”**. Toisinaan lapsi intoutuu uudesta tuttavuudesta jo ensimmäisten vuorovaikutustilanteiden

aikana. Tällöin uteliaisuus, viehättyminen uudesta ihmisestä tai vain halu tutustua uuteen ihmiseen voi saattaa lapsen hyväksikäyttävään suhteeseen **”Tekijä aktiivinen huomattuaan lapsen kiinnostuneen hänestä. Lapsi on itse aktiivinen ja kiinnostunut hänestä.”**

Johdonmukaisesti suhteessa lapsen kokemusta kartoittavaan kysymykseen viranomaiset nimesivät tekijän hyväksikäyttöä pohjustavista toiminnoista yleisimmiksi hyväksynnän ja ymmärryksen tarjoamisen lapselle. Seuraavaksi yleisimmin viranomaiset katsovat tekijän pyrkivän luomaan hyväksikäytön mahdollistavaa suhdetta lapseen tarjoamalla jotain mitä lapsi kokee tärkeäksi tai tarjoamalla ”samanikäistä toveruutta”.

Tekijä pyrkii luomaan hyväksikäytön mahdollistavaa suhdetta lapseen



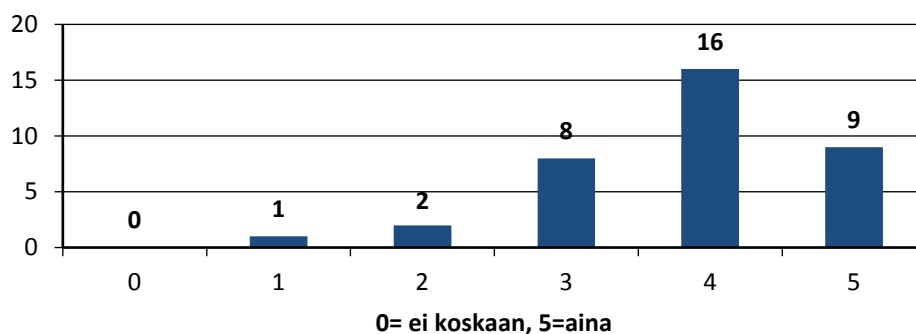
Tekijä kietoo pyrkimykset hyväksikäyttöön usein tiiviisti osaksi myönteistä vuorovaikutusta ja "hyvyyden" ilmapiiriä.

Myös reaali maailmassa lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyy usein tekijän lapsen kohdistamia välittämiseen ja rakkauteen verhottuja rikollisia tekoja. Tällöin vahvasti koetun hyvän (välittäminen, luottamus, rakkaus) ja vahvasti koetun pahan (häpeä, ahdistus, kipu) yhdistyminen voi muodostua lapsen mielessä niin sekavaksi tunnetilaksi, ettei lapsi kykene tunnistamaan hyväksikäyttävän suhteen todellista luonnetta. Koska väärä yhdistyy niin tiiviisti koet-

tuun hyvään, lapsi liittää usein vääryyden kokemukset itseensä. Sen sijaan, että pahana koettaisiin hyväksikäyttävä suhde tai tekijä, pahaksi määrittyykin lapsen oma kokemus hyväksikäytöstä.

Internetin mahdollistama visuaalinen anonyymisyys mahdollistaa tekijälle esiintymisen lapsen kanssa saman ikäisenä. Viranomaiset katsovat kokemuksensa perusteella tekijän hyvin usein jättävänsä mainitsematta lapselle oikeaa ikäänsä.

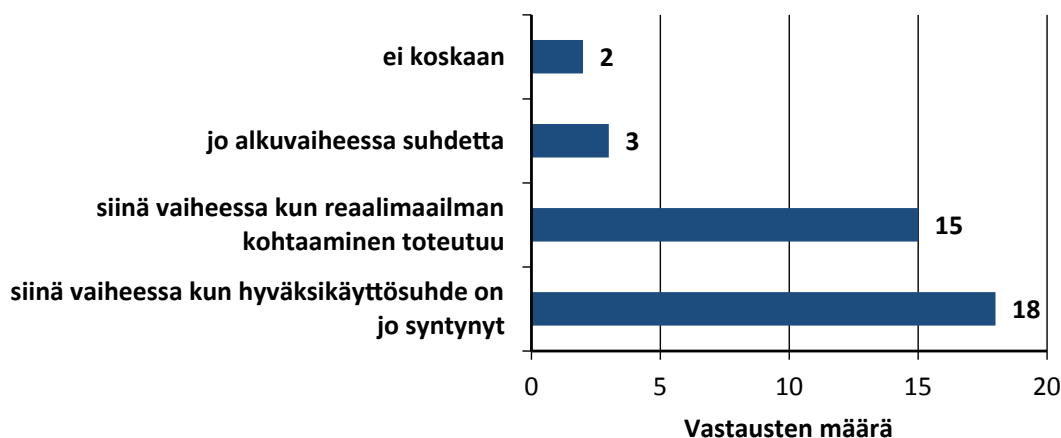
Kuinka usein hyväksikäyttöön pyrkivä valehtelee tai jättää mainitsematta ikänsä lapselle (ka.3,8)



Silloin kun tekijä on salannut tai valehdellut lapselle ikänsä, yli puolet kyselyyn vastanneista mainitsi tekijän todellisen iän selviävän lapselle siinä vaiheessa kun hyväksikäyttävä

suhde on jo syntynyt, tai vasta silloin kun reaali maailman kohtaaminen toteutuu.

Jos tekijä on valehdellut ikänsä, missä vaiheessa lapsi yleensä saa tietää totuuden



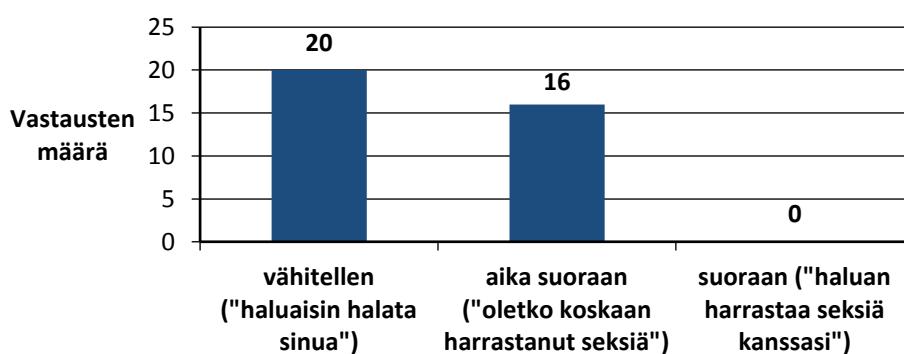
Hyväksikäyttö voi toteutua, tai jatkua, todellisen iän paljastumisen jälkeen esimerkiksi kiristämällä intiimeillä valokuvilla, joita lapsi on itsestään lähettänyt siinä vaiheessa kun vielä kuvitellut keskustelewansa samanikäisen kanssa. Jos vuorovaikutus on muodostunut lapselle merkittäväksi, tai tekijä on **”ollut lapselle rakkauden kohde”**, voi lapsesta tuntua mahdottomalta päästä irti vaikka todellinen ikäero selviäisikin.

Hierarkiaperustainen ikä- ja aikuis-statuksen kunnioittaminen voi myös toimia lasta koukuttavana piirteenä. **”Halu näyttää muille olevansa muita aikuisempi koska saa aikuisen poikaystävän”**. Itseä vanhemmalta taholta tulevat yhteydenotot voidaan kokea ylhäältä päin tuleviksi, merkityksellisiksi huomionosoituksiksi. Vanhemman henkilön seura luo ikään kuin ”ikänosteen”, joka lapsen kokemuksessa määrittyy askeleena kohti kovasti kaivattua aikuisuutta. Tällöin aikuinen, joka on sosiokulttuurisessa hierarkiassa lasta korkeammalla ja sen myötä myös valta-aseman omaava auktoriteetti suhteessa lapseen, voi tuntua lapsesta arvokkaalta ystävältä jo pelkästään siitä syystä, että hän on **aikuinen**.

Tekijän seksuaalinen lähestymistapa on viranomaisten mukaan kokeilevaa ja asteittain etenevää. Seksiasioiden liittyminen osaksi vuorovaikutusta toteutuu viranomaisten mukaan yleisimmin ”vähitellen”.



Miten seksiin viittaavat asiat tulevat osaksi vuorovaikutusta



Vuorovaikutukseen liitetyt seksuaaliset vihjaukset ja ehdotukset muuttavat keskustelun suuntaa niin, että lapsi ajautuu tilanteeseen, jossa hän ei tiedä miten hänen tulisi olla ja toimia. Kun lapsen rajoja hivutetaan taaksepäin pienin askelin, ei lapsi kykene tunnistamaan tai mieltämään yksittäisiä kommentteja tai pyyntöjä rikkomuksina itseään kohtaan. **”Välillä jutellaan ihan normaaleista asioista normaalilla tavalla. Annetaan ”löysiä” välillä”**. Syntyneessä hämmennyksen tilassa, jossa lapselta puuttuvat tiedot reagointi- ja toimintamalleista (”miten minun nyt kuuluu olla”), kynnys voi olla matala toimia kuten miellyttävältä tuntuva ”ystävä” ehdottaa.

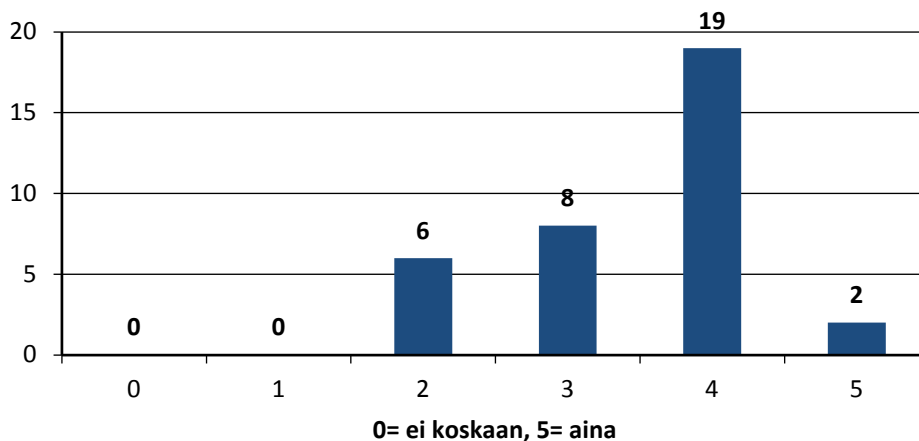
Tasapainoilu lapsen vastaanottokyvyn kanssa vaatii tekijältä erityisesti nettiympäristössä laskelmointia. Lapsen kontrollointi perustuu ainoastaan niihin sidoksiin, joita netti vuorovaikutuksen myötä voidaan luoda. Jos lapsi pelästyy tai suuttuu, kaikkoavat sen myötä myös mahdollisuudet saattaa lapsi hyväksikäytön kohteeksi. Vähittäinen eteneminen mahdollistaa tekijälle myös seksin normalisoinnin osaksi suhdetta, jolloin lapsen käsitys oikeasta ja väärästä ja siitä mikä on hyväksyttävää ja mikä ei, hämärtyy **”annetaan ymmärtää että on normaalia toimia niin.” ”annetaan ymmärtää, että seksi kuuluu heidän suhteeseensa”**.

Hyväksikäytön konkretisoituminen osaksi vuorovaikutusta ja lapsen ”vapaaehtoisuus”

Kysymykseen lapsen vapaaehtoisuudesta seksuaaliseen kanssakäymiseen tekijän kanssa, viranomaiset vastaavat

lapsen yleensä olevan suostuvainen tekijän ehdotuksiin.

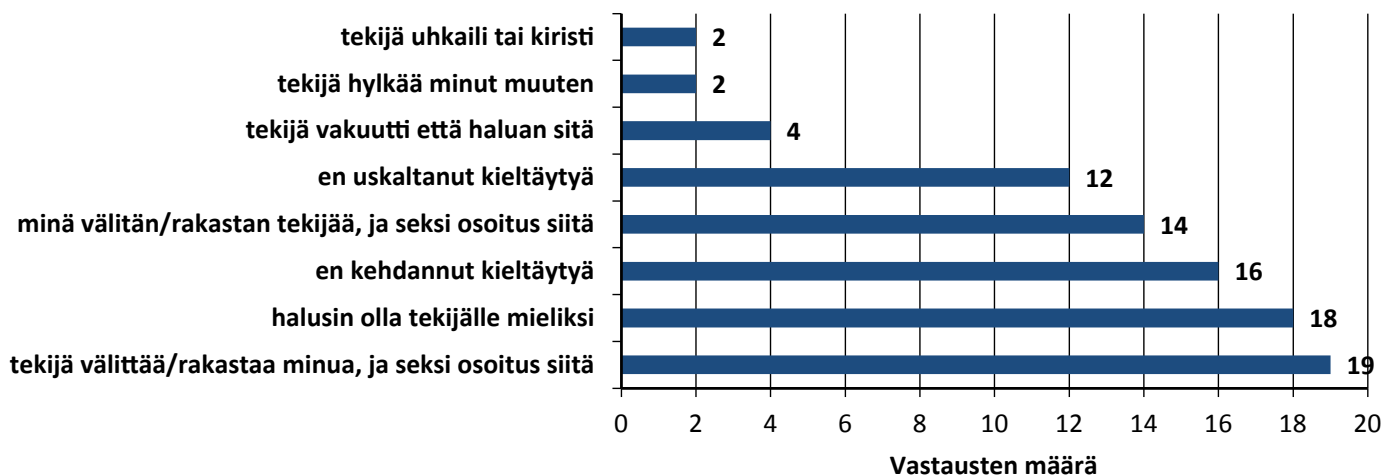
Lapsi ”vapaaehtoisesti” mukana seksuaalisessa kanssakäymisessä (ka. 3,5)



Lapsi on vastaajien mukaan perustellut vapaaehtoisuuttaan seksuaaliseen kanssakäymiseen useimmin vastauksena tekijän osoittamaan välittämiseen tai rakkauteen, haluna olla tekijälle mieliksi tai sillä, ettei ollut kehdannut kieltäytyä te-

kijän ehdotuksista. Lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön on harvemmin liittynyt uhkailua tai kiristystä, vaikka ”vapaaehtoisuuden” taustalla on viranomaisten mukaan toisinaan myös pelkoa tekijää kohtaan.

Miten lapsi ”vapaaehtoisuuttaan” perustelee

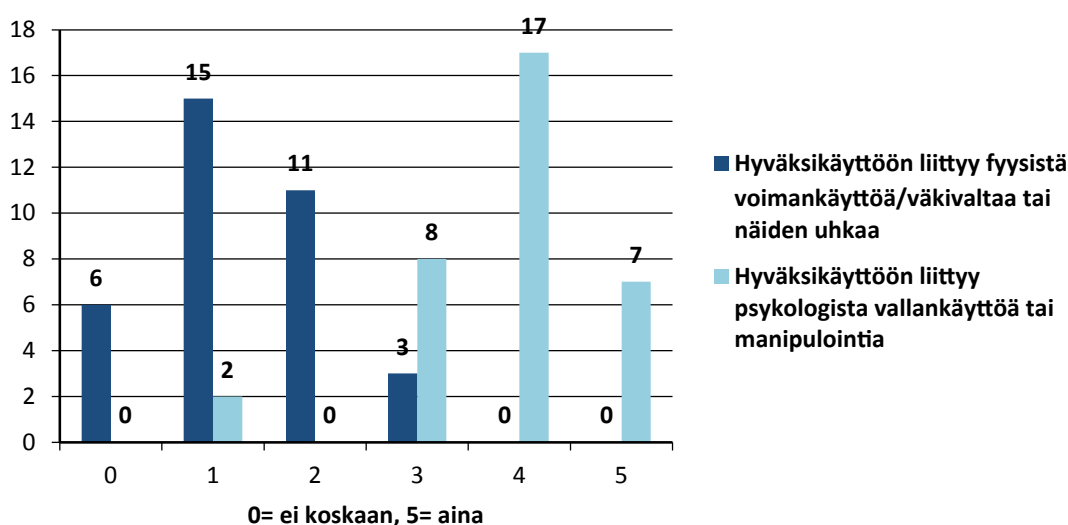


Kahden yleisimmän vastauksen mukaan lapsen myöntövyys perustuu ennen kaikkea haluun vastata ja mukautua tekijän toiveisiin. Jos tekijä on kertonut välittävänsä ja rakastavansa lasta, ja ilmaissut seksin liittyvän oleellisena osana rakkauden ilmaisuun, voi lapsi kokea vääräksi jättää täyttämättä tätä toivetta. **”Vedotaan lapsen tunteisiin ystävänä ja vain ”hyvää tekevänä” kaverina.”**

Silloin, kun suhde on muodostunut lapselle tärkeäksi, voi epäsuora uhkailu suhteen katkaisemisella edistää myöntövyyttä: **”Annetaan ymmärtää ikään kuin hän olisi ainut joka lasta ymmärtää ja hänestä välittää. Näin luodaan lapselle menettämisen pelko, mitä hyväksikäyttäen käyttäen pyritään seksiin.”**

Myös riittävän pitkään jatkuneet vihjailut ja puheet seksin sisällyttämisestä suhteeseen voivat johtaa hyväksikäytön realisoitumiseen. **”Tekijä kysyy lupaa monta kertaa ja lopulta lapsi katsoo itse suostuneensa kun ei ole sanonut selvästi ei.”**, **”Puhutaan tavallaan lapsi ympäri, jotta tämä on lopulta samaa mieltä, tai ei ainakaan suoranaisesti kielläkään, jonka seurauksena lapsi tuntee syyllisyyttä ja hän alkaa ajatella, että asiasta ei ole enää ulospääsyä ja se on hänen oma vikansa”.**


Selkeämmin lapsen myöntövyyyteen vaikuttaakin viranomaisten käsityksen mukaan tekijän lapsen kohdistamat psykologiset kuin fyysiset väkivaltaiset voimakeinot.



Fyysinen väkivalta tai voimankäyttö lapsen kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön yhteydessä on huomattavasti harvinaisempaa kuin ilman väkivaltaa tai sen uhkaa toteutunut hyväksikäyttö.

Termit ”manipulaatio” ja ”psykologinen vallankäyttö” valittiin kuvaamaan vastakohtaa fyysiselle voimankäytölle ja väkivallalle; kuvaamaan sitä tapaa millä tekijä saa alistetua tai houkutelua lapsen hyväksikäyttöön. Sisältö ”psy-

kologiselle vallankäytölle” määrittyy erilaisena yksittäisestä vuorovaikutustilanteesta riippuen. Viranomaisten mukaan tämä toteutuu pääsääntöisesti neljän eri muodon kautta: 1) rakkauteen ja välittämiseen kiedottuna, 2) murrosikäisen epävarmuuteen itsestä tai hyväksynnän kaipuuseen vastaten, 3) murrosikäisen seksuaalista heräämistä ja kiinnostuneisuutta hyödyntäen, tai 4) epäsuorasti (tai suorasti) painostaen.



Rakkauteen kietoutunut hyväksikäytön valmistelu sumentaa lapsen ymmärryksen hyväksikäytön vääryydestä. Vääryyden kokemus häivytetään tunteisiin vetoavin keinoin esimerkiksi *”tekeytymällä poikaystäväksi”* ja *”luomalla korulauseita, joilla vedotaan lapsen/nuoren tunteisiin kertomalla, että toinen on kaunis, ihana ja rakastettava”* kunnes *”lapsi luottaa vastapuoleen”* ja *”saadaan lapsi tuntemaan itsensä hyväksikäyttäjän seurassa turvallisiksi”*. Tällöin tekijän on helppo saattaa myös seksi osaksi suhdetta: *”käytetään hyväksi lapsen ymmärtämättömyyttä ja annetaan ymmärtää, että esim. seksin harrastaminen kuuluu heidän suhteeseensa”*.

Lapsen hyväksynnän kaipuuta ja epävarmuutta itsestään potevan murrosikäisen elämäntilannetta voi internetin kautta lähestyvä tekijä hyödyntää esimerkiksi *”mielistelemällä, kehumalla lapsen ominaisuuksia, kuvia jne.”* Hyväksynnän tarpeeseen vastaava ”mielitelystrattegia” eroaa emotionaalisiin tunteisiin vetoavasta ”rakkausstrategiasta” ennen kaikkea siten, että lapsi tuntee vetoa enemmän tekijän osoittamaa mieluisaa huomiota kohtaan, kuin että tekijä itsessään olisi lapselle rakkauden kohde. *”..Tyttö kokee olevansa kuin ruma ankanpoikanen, yllättäen saa kaipaamaansa uudenlaista huomiota, joka kiehtoo... eikä voi olla katsomatta mitä se uusi ja ihmeellinen on”*. Tällöin tekijä voi tuottaa hyväksikäyttävää suhdetta ikään kuin kilpailuttamalla tai yllyttämällä lasta *”..kerrotaan kuinka muut nuoret ovat tehneet ja kuinka hienolta on tuntunut. Perään kehuaan että tyttö oli vielä parempi kuin edelliset ja kuinka hulluna on kiihottunut. Lähetetään kuvia edellisistä tytöistä ja kehuaan kokemuksilla. Ajetaan sellaiseen rakoon että on pelkurimaista olla ryhtymättä. Koska muutkin on aikaisemmin näin tehneet.”* Kaiken kaikkiaan positiivinen palaute ja kehuminen nousevat lähestymistavassa erityiseen osaan. *”Eli kehumalla, ja kun lapsi tekee mitä pyydetään ylistetään hänen vartaloaan ja kehuaan sitä, jonka jälkeen pyydetään näyttämään lisää”*.

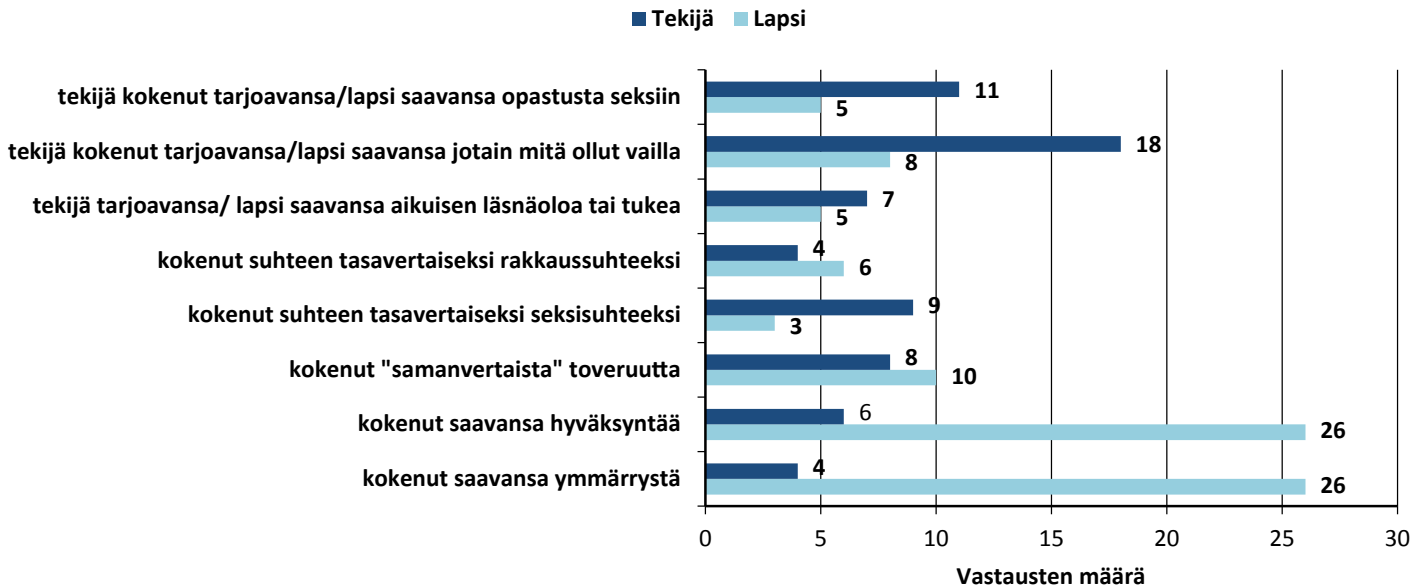
Lapsen murrosikäen kuuluva seksuaalisuuden herääminen ja kiinnostus sukupuoliasioita kohtaan voi auttaa tekijää pyrkimyksissään: oman kehon muuttuminen ja sen reagoiminen seksuaalisiin ärsykkeisiin voivat olla lapselle yllättäviä ja vahvoja. Tekijä voi pyrkiä hyötymään lapsen fyysisesti kypsän seksuaalisista, mutta psyykkisellä tasolla vielä hallitsemattomista tuntemuksista *”Lapsi on kiinnostunut seksuaalisuudesta ja tekijä käyttää tätä kiinnostusta hyväkseen, osaksi tyyliin ”olet kaunis näytät minulle rintasi, niin näytän sinulle penikseni”*. Lapsen uteliaisuuden ja uuden asian jännittävyys ja kiehtovuus voi tekijän johdattamana johtaa lapsen yhteistyöinnokkuuteen: *”Koetaan jotain uutta, ehkä aikuismaista ja kiellettyä.”*, *”uuden asian viehättävyys, joku kokeneempi on kiinnostunut ja tarjoutuu opettamaan ja kertomaan arkaluonteisista asioista.”*, *”seksiin liittyvät asiat kiinnostavat murrosiässä ja nuori ei täysin ymmärrä mihin on lähtenyt mukaan”*.

Lasta voidaan kiristää ja uhkailla jatkamaan vuorovaikutussuhdetta. Silloin kun lapsi on ehtinyt paljastaa tekijälle henkilökohtaisia tietoja tai intiimejä asioita itseltään voi tekijä käyttää näitä tietoja lapsen pitämiseksi kiinni vuorovaikutussuhteessa. Tällaisia voivat olla esimerkiksi intiimit valokuvat tai videopätkät. Hyväksikäyttöön alistaminen tapahtuu tällöin joko epäsuorasti vihjailemalla esimerkiksi kuvien päätyemisestä internetiin, tai suoraan uhkailemalla: *”uhkaa julkaista lapsen kuvat ja kertoa vanhemmille”*. Epäsuora painostaminen voidaan myös mukauttaa lapsen arvioidun kiintymistason mukaiseksi. *”ujuttaa sekaan sääliä itseään kohtaan, joka vetoaa lapseen”*. Kiintynyttä lasta voidaan uhkailla suhteen katkaisemisella tai *”sanomalla, että tekijä kärsii ja tekee vaikka itselleen jotain jollei lapsi suostu johonkin”*. Keinot ovat kaiken kaikkiaan härskit: *”Uhkaa kertoa asiasta ulkopuolisille (esim. vanhemmille) jos lapsi haluaa lopettaa yhteydenpidon, uhkaa levittää lapsen kuvia ulkopuolisille, uhkaa tekevänsä itselleen jotain, jos lapsi lopettaa seurustelun”*.

Lapsen asenne tekijää kohtaan ja perverssi vaihtosuhde

Kysyttäessä viranomaisten käsityksiä siitä, mitä lapsi on kokenut **saavansa** tekijältä, vastausvaihtoehdoista selkeimmin esille nousivat oletetusti hyväksyntä ja ymmärrys, mutta myös lapsen kokemus "samanvertaisesta" toveruudesta, ja jonkin sellaisen tärkeän saavuttamisesta mitä lapsi on kokenut olevansa vailla.

Vastavuoroisesti kysyttäessä käsityksiä siitä, mitä tekijä on kokenut saavansa lapselta, suosituimmaksi vastausvaihtoehdoksi nousi viranomaisten keskuudessa tekijän kokemus siitä, että tekijä kokee voivansa tarjota lapselle jotakin sellaista mitä tämä on vailla.



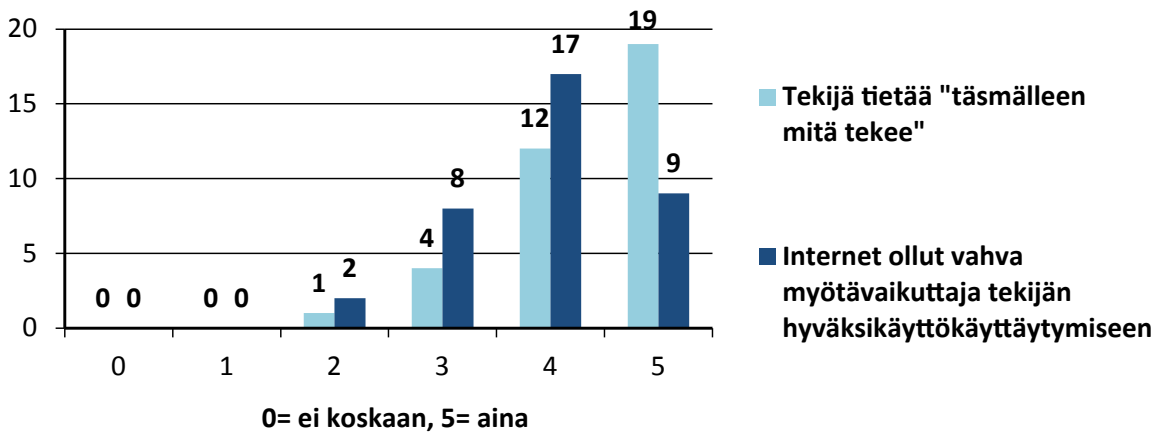
Tekijä on toisinaan kokenut tarjoavansa lapselle opastusta seksiin **"Mieltävät kai itse olevansa "taivaan lahja nuorille tytöille"** tai kokenut suhteen tasavertaiseksi seksisuhteeksi. Tekijä on toisinaan kokenut suhteen muutenkin "samanvertaiseksi", joskus harvoin jopa tasavertaiseksi rakkaussuhteeksi. **"Samat harrastukset/joskus myös samanlaiset ongelmat"**. Tekijä on joissain tapauksissa kokenut itse myös tarjonneensa lapselle aikuisen tukea ja läsnäoloa.

Lapselle suhde on merkinnyt ennen kaikkea hyväksynnän ja ymmärryksen saavuttamista, ja kaikkein vähiten mieltään seksiin liittyvää, mutta kuitenkin niin, että suhde on sängen usein tuntunut lapsesta samanvertaiselta. Kaiken kaikkiaan kyse on epäreilusta vaihtokaupasta: lapsi lunastaa kelpoutensa ja oman hyväksyttävyytensä seksiä vastaan. Tekijä tarjoaa tätä lapsen lujasti kaipaamaa hyväksyntää ja ymmärrystä saadakseen seksiä. Vastausten perusteella perverssi vaihtosuhde ja näennäinen tasatilanne voi jatkuaan johtaa tilanteeseen, jossa lapsi kokee suhteen olevan jotenkin "reilu" tai "tasapainossa".

Vaikka viranomaisten vastauksista ilmeni tekijöihin liit-

tyen, että **"..on myös erittäin fiksuja, jotka ovat suunnitelleet tekonsa suhteellisen hyvin ja tietokoneen käytön ammattilaisia."**, ja että tekijällä **"ei ole mitään tunnon tuskia, ns. psykopaattityyppi"**, sekä **"narsistisella tavalla osaavat käyttää hyväksi toisen asemaa"**, niin suurimmaksi osaksi tekijöitä luonnehdittiin surullisiksi tapauksiksi. **"Sosiaalisesti syrjäytyneitä, ei kovin hyviä onnistumisen mahdollisuuksia normaalien ihmissuhteiden luomiseen. Internetissä vietetään lähes kaikki vapaa-aika. Kokevat seksuaalisuutensa ja tarpeensa valtaväestöä suuremmiksi"**. **"Usein he ovat jollain tapaa surkeita tapauksia... yksinäisiä "peräkammarin poikia"**.

Viranomaiset arvioivat tekijän lähes aina tiedostavan hyväksikäyttöön tähtäävien toimiensa rikollisen luonteen ja näkevät internetin vain jatkavan tai helpottavan tekijän reaaliaikailmassakin tavoittelemaa lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä. Vastaajat katsovat kuitenkin internetin olevan merkittävässä roolissa tekijän hyväksikäyttävälle käyttäytymiselle tai toiminnalle. Näin ollen internet koettiin vahvana myötävaikuttajana siihen, että lasta ylipäättään lähestytään tai käytetään hyväksi.



Lapseen kohdistuvaan seksuaaliseen kiinnostukseen ja hyväksikäyttöön liittyy voimakas yhteiskunnallinen halveksunta. Hyväksikäytön toteuttaminen edellyttää usein tekijältä sisäisten esteiden ylittämistä, lapsiin kohdistuvien seksuaalisten fantasioiden normalisointia ja oikeuttamista omassa mielikuvissa, sekä lapselle hyväksikäytöstä koituvan haitan ja kärsimyksen vähättelyä.

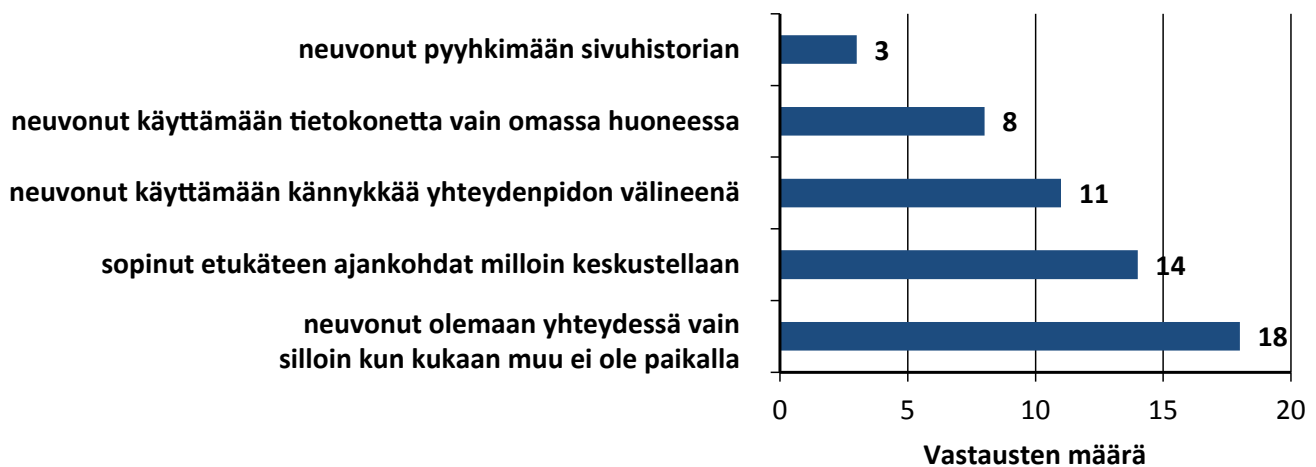
Internet voi suhteellisen anonymiteetin mahdollistavana tekijänä toimia vahvana fasilitaattorina reaali maailmassa torjuttujen ja kiellettyjen mielihalujen etsimiseen, ja osaltaan madaltaa lapsen kanssa kontaktiin ryhtymisen kynnyksiä. Yhdeksi oleelliseksi selitykseksi voi nousta netissä koetut anonymisyyden luomat tunneiluuksiot siitä, ettei nettimaailman tapahtumilla ole kosketuspintaa tai seuraamuksia reaali maailmassa.

Hyväksikäyttävän suhteen salaaminen ja siirtyminen reaali maailmaan

Groomingin ja sen ylläpidon kannalta avainasemaan nousee se, kertooko lapsi kenellekään suhteestaan tekijään, jolloin tekijän laittomat tarkoitukset voivat paljastua ulkopuolisille. Vastanneista viranomaisista valtaosa katsoo tekijän pyrkivän ohjailemaan lasta sen suhteen missä ja milloin kommunikointia voidaan harrastaa.

Viranomaisten mukaan tekijä pyrkii kontrolloimaan lasta yhteydenpidon suhteen pääasiassa neuvomalla lasta olemaan yhteydessä ainoastaan silloin kun kukaan muu ei ole paikalla näkemässä tai kuulemassa, sopimalla lapsen kanssa etukäteen ajankohdat milloin voidaan keskustella tai neuvomalla lasta käyttämään kännykkää yhteydenpidon välineenä.

Millä tavalla tekijä pyrkii ohjailemaan lasta yhteydenpidon suhteen

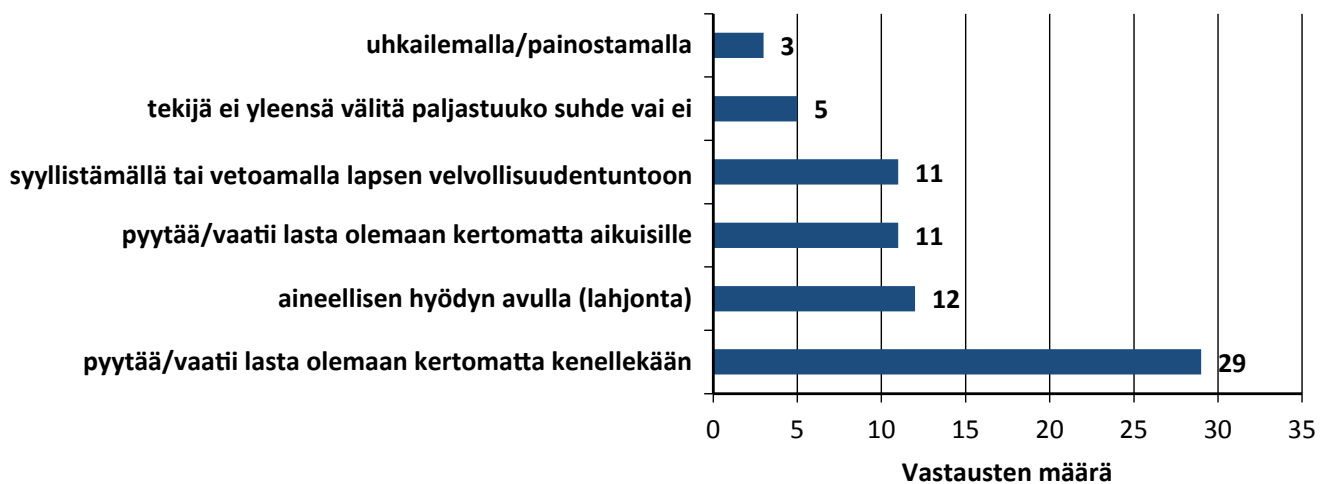


Tekojen tarkoituksellisuus tulee esille tekijän ponnisteluisa pitää vuorovaikutus salassa. Vaikka tekijä ei omasta mielestään välttämättä näe toiminnassaan mitään väärää, on käsitys ”väärin tekemisestä” kuitenkin jossain määrin tiedostettua – muutoin yhteydenpidon salaamisessa ei olisi mitään mieltä. Usein lapsen seksuaalista mielenkiintoa tuntevien maailmankuva kääntyy tukemaan omia mielihaluja ja niiden oikeutusta. He voivat pyrkiä rationalisoimaan, kieltämään ja minimoimaan lapsen kohdistuvan seksuaalisen

kontaktin haitallisuuden, vääryyden ja rikollisuuden kokemukset. Vääräksi koetaan tällöin pikemminkin yhteiskunnassa vallitsevat arvot, lasta suojaavat lait sekä tekojen sanktiointi: tekojen ymmärretään rikkovan yhteiskuntaa kohtaan, mutta ei lasta kohtaan. **”Yleinen välinpitämättömyys lakeja ja yleensä yhteiskuntaa kohtaan”.**

Yleensä tekijä ohjaa tai vaatii lasta olemaan kertomatta kenellekään. Lapsi voidaan hiljentää myös lahjomalla, syylistämällä tai vetoamalla lapsen velvollisuudentuntoon.

Miten tekijä pyrkii varmistamaan ettei suhde lapseen paljastu



Viranomaisten mukaan **”tekijät ovat yleensä hyviä puhumaan”.** Pyrkimys minimoida suhteen paljastumisen riskiä voi toteutua esimerkiksi yhteisen salaisuuden vaalimisen myötä **”..lapsesta on jännää, kun on salainen ystävä, mistä muut eivät tiedä.”** Lapsi voidaan myös lahjoa hiljaiseksi. Salaaminen voi perustua myös lapsen ja tekijän välisen luottamuksellisen suhteen varjelemiseen; jotta lapsi voi säilyttää merkitykselliseksi koetun yhteyden tekijään, on tekijä aset-

tanut ehdoksi sen pitämisen salassa.

Valtaosa viranomaisista kertoo tekijän yleensä halunneen tavata lapsen reaali maailmassa. Yleisimpänä ehdotuksena lapselle tekijä esittää keskustelua kasvokkain, mutta usein myös jotakin seksiin liittyvää **”nuori ei kuitenkaan täysin ymmärrä mihin on lähtenyt mukaan”.** Tekijä on myös voinut luvata lapselle jotain sellaista mitä tämä haluaa (esim. leffaliput, tupakkaa, alkoholia).

Millaista tapaamista tekijä yleensä ehdottaa

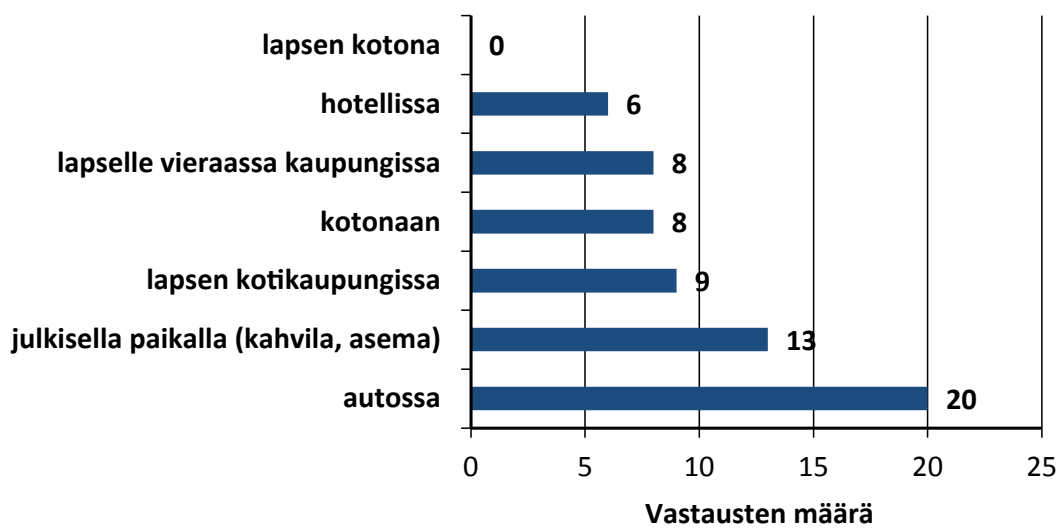


Viranomaisten mukaan tekijä haluaa tyypillisimmin tavata lapsen autossa tai julkisella paikalla, esimerkiksi kahvilassa tai rautatieasemalla.

Auto on yleisin paikka, jossa tekijä on halunnut tavata lapsen ”autokyytiä tarjoamalla”. Autolla voi huomiota suuremmin herättämättä ajaa pois valvovien silmien alta, mutta se mahdollistaa myös lapsen pitämisen kontrollin alaisena. Tekijän seuraavaksi yleisin ehdotus tapaamispaikaksi on jokin julkinen paikka. Ihmisvilinään on helppo hävitä, eikä ”normaalin oloiseen” lapsen ja aikuisen pari-valjakkoon julkisella paikalla kiinnitetä erityistä huomiota.

Lapsen saapumista paikalle voidaan myös tarkkailla välimatkan päästä, ja varmistua siitä että lapsi on yksin. Kaiken kaikkiaan viranomaiset katsoivat, että lapsen tapaamisen suhteen mikä tahansa paikka voi tulla kysymykseen ”*pikkuhiljaa luodaan vahva henkinen ote, jossa tekijä pystyy ohjaamaan täysin kohteen käyttäytymistä esim. saamaan matkustamaan toiselle puolelle maata vieraaseen kaupunkiin tapaamiseen ilman, että kukaan muu tietää asiasta*”. Ainoastaan lapsen omaan kotiin ei kukaan vastaajista maininnut tekijän olleen halukas menemään.

Tekijä yleensä haluaa lapsen tavata



Rikoksen paljastuminen

Internetiin liittyvän seksuaalirikoksen jäljille päästään useimmin lapsen vanhempien yhteydenoton myötä. Tällöin vanhemmat ovat tavalla tai toisella päässeet selville

lapsen ja tekijän välisestä huolestuttavasta suhteesta. Poliisin oma tutkinta nousee tässä myös avainasemaan.

Miten internetiin liittyvästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä yleensä päästään selville

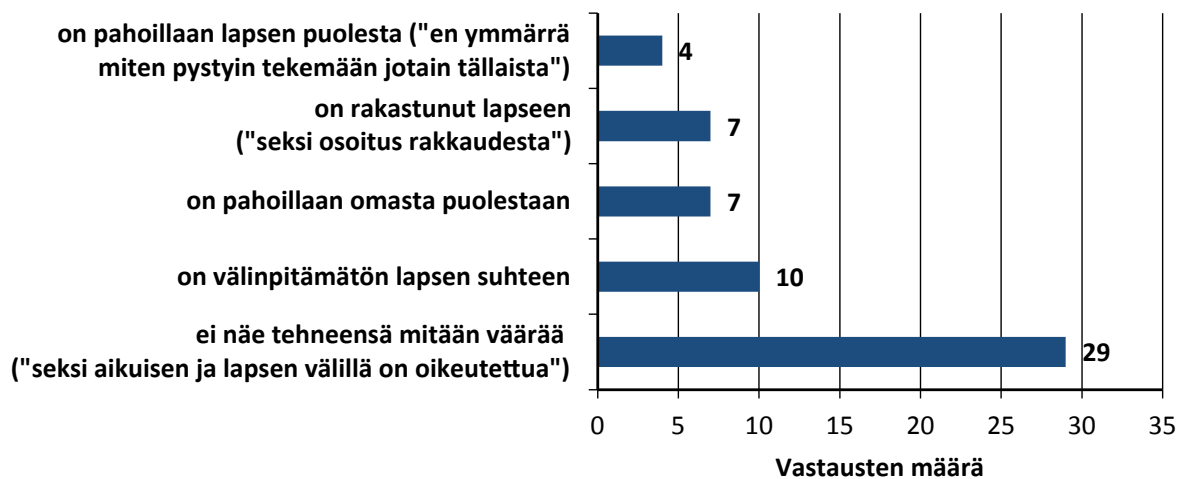


Huomion arvoista on, että kolmanneksi yleisimmin tapauksia päätyy poliisin tutkintaan lapsen kerrottua asiasta vanhemmilleen. Kysymyksen asettelun perusteella ei voida sanoa juontuuko lapsen kertominen pelokkuudesta tai halusta päästä tekijästä eroon, vaiko vain halusta jakaa positiiviseksi koettu ystävyysuhde. Oleellista on kuitenkin se, että hälyttävät ihmissuhteet lapsen elämässä tulevat esille myös lapsen itsensä kertomana. Tämä vaatii kuitenkin aikuisilta herkkyyttä ja kuuntelevaa läsnäoloa lapsen elämässä. Valitettavan usein juuri kuunteleva aikuinen tuntuu puuttuvan monen uhriksi joutuneen lapsen elämästä: *”vanhemmat paljon poissa kotoa”, ”yksinäisiä, vailla normaalia hyvää aikuissuhdetta... monet ovat sijoitettuja, huostaan otettuja*

lapsia joilla on jo muutenkin ongelmia elämässään”, ”yleisesti voidaan sanoa, että taustalla on turvallisuutta ja rakkautta kaipaava ja hakeva lapsi”

Internetiin liittyvästä lapseen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta kiinni jääneet eivät viranomaisten mukaan useimmiten koe tehneensä mitään väärää. Seksi lapsen kanssa koetaan oikeutettuna *”yleensä eivät näe asiassa mitään väärää”, ”saattavat kertoa, että eivät pysty seksiin muuta kuin lapsen kanssa, tai että yksinkertaisesti vain pitävät seksistä lasten kanssa. Jopa niin, että syyllistävät lasta eli kertovat lasten haluavan seksiä.”* Jotkut tekijät kokevat myös olevansa rakastuneita lapseen, ja kokevat seksin kuuluvan osana rakkaussuhteeseen.

Miten tekijä itse suhtautuu rikokseensa jäätyään kiinni



Kiinni jäätyään tekijä on useammin pahoillaan omasta puolestaan, kuin lapsen puolesta. Tekijän usein "tasa-arvoiseksi" väittämässä suhteessa sen rikkoutumisesta tai seuraamuk-

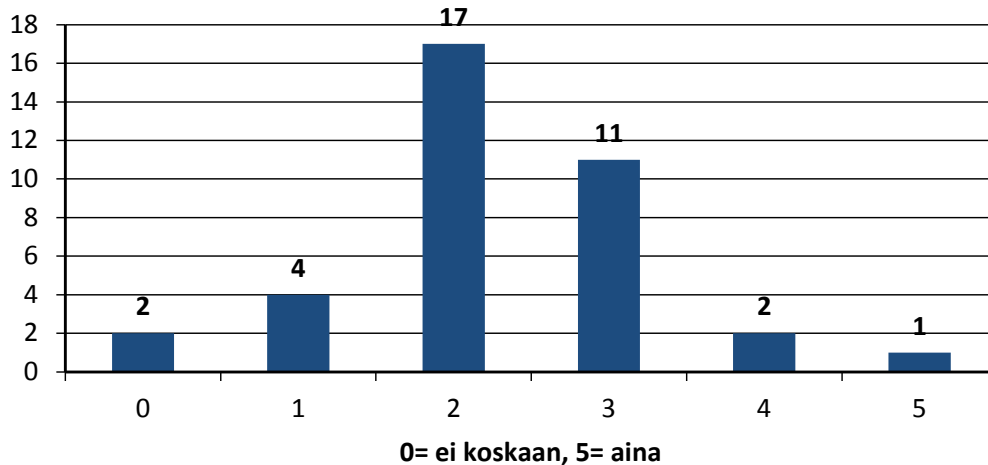
sista ei kuitenkaan lapsen puolesta kanneta huolta: välinpitämättömyys lasta kohtaan nousee tekijän toiseksi yleisimmäksi suhtautumistavaksi rikoksen paljastuttua.

Internetiin liittyvän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön yleisyys

Poliisin tietoon tulleista lapsen seksuaalisista hyväksikäytöistä arvioitiin viimeisen kolmen vuoden liittyneen jollain

tavalla internetiin suhteellisen merkittävä osuus.

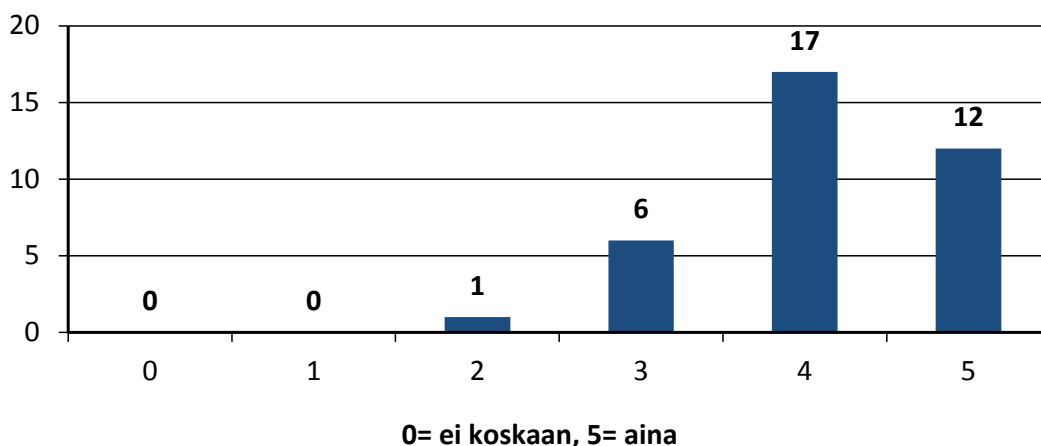
Kuinka usein lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö liittynyt internetiin (ka.2,3)



Internetin kautta tai avustuksella toteutetut lapsiin kohdistuneet seksuaalirikokset muodostavat verrattain ison osan kaikista lapsiin kohdistuneista seksuaalirikosten tut-

kinnoista. Viranomaisten mukaan tarve tiedon lisäämiselle internetiin liittyvästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä on suuri.

Koettu tiedon tarve internetiin liittyvästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä (ka.4,1)



Moni vastanneista viranomaisista kokee tarvetta koulutukselle, tietotekniselle tuelle ja vahvempaa verkostoitumista näitä rikoksia tutkivien kesken. Huoli ilmiön yleistymisestä ja resurssien riittämättömyydestä nousivat myös esille. *”Nykyisillä resursseilla tulee olemaan ongelmia, koska ilmoitusten määrät ja tapausten vaikeudet tuntuvat ainakin tällä hetkel-*

lä lisääntyvän kovaa tahtia”, ”Opastusta näihin foorumeihin, blogeihin ja chattikanavien käyttöön... tuntuu että lapset itse tietävät ja osaavat käyttää näitä foorumeita paremmin kuin itse tutkija, jolla ei ole kiinnostusta roikkua näillä sivuilla vapaa-aikana.”

Yhteenvetoa:

- Internetin kautta seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi päätyvät lapset ovat yleisimmin 13–15 -vuotiaita, ja hieman harvemmin 11–12 -vuotiaita. Vuorovaikutus alkaa tyypillisimmin tekijän kommentoitua lapsen kuvaa sosiaalisen verkko-yhteisön kautta.
- Lapsi jatkaa vuorovaikutussuhdetta tekijän kanssa alun tutustumisen jälkeen tyypillisimmin siksi, että kokee tekijän välittävän, ymmärtävän ja olevan hänestä kiinnostunut. Tutustumisen alkuvaiheet toteutuvat yleisimmin sosiaalisen verkko-yhteisön tai julkisen chat-palvelun kautta, joista tekijä pyrkii johdattelemaan lapsen yksityiseen pikaviestimeen.
- Erityisesti ne lapset, jotka ovat jääneet paitsi hyväksynnän, yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunteista, ovat alttiita vastaamaan vieraalta taholta tuleviin huomion osoituksiin ja mieltymään niiden antajaan. Useimmiten lapsi on jollain tavalla emotionaalisesti kiintynyt tai romanttisessa mielessä ihastunut tekijään, mutta tulokset osoittavat myös muilla tekijöillä olleen merkitystä lapsen valmiuteen pysyä tekemisissä hyväksikäyttöön pyrkivän kanssa.
- Hyväksynnän saaminen omalle muuttuvalle keholle tai omille mielipiteille, ymmärryksen saaminen, jännitys- ja seikkailunhalu tai kaipuu kaverisuhteisiin ovat myös merkittäviä selittäjiä sille, että lapsi pysyy vuorovaikutussuhteessa tekijän kanssa. Seksuaalisuuden herääminen ja kiinnostus seksiasioita kohtaan voi myös johtaa lapsen kiinnostukseen pysyä tekemisissä kokeneen ja ”asioista” tietävän tekijän kanssa.
- Tekijä pyrkii usein salaamaan todellisen ikänsä lapselta. Vuorovaikutuksen jatkuessa lapsi kuitenkin tulee usein jollain tavalla tietoiseksi valitsevasta ikäerosta. Yleisimmin paljastuminen tapahtuu siinä vaiheessa kun suhde on jo muutunut hyväksikäyttäväksi. Tässä vaiheessa suhteen lopettaminen voi lapsesta tuntua mahdottomalta. Ikäero voi myös toimia edullisena tekijän päämäärien suhteen: kunnioitusta, arvostusta ja jopa pelkoa vanhempaa henkilöä kohtaan tunteva lapsi voi olla helppo alistaa yhteistyöhön.
- Seksiin viittaavat asiat tulevat osaksi vuorovaikutusta yleensä asteittain ja vähitellen (”haluaisin halata sinua”). Keskusteluun liitetyt seksuaaliset vihjukset ja ehdotukset muuttavat usein keskustelun suuntaa niin, että lapsi ajautuu tilanteeseen, jossa hän ei tiedä miten hänen tulisi olla ja toimia. Koska lapsen rajoja hivutetaan taaksepäin pienin askelin, ei hän kykene tunnistamaan tai mieltämään yksittäisiä kommentteja tai pyyntöjä rikkomuksina itseään kohtaan. Syntyneessä hämmennyksen tilassa lapselta puuttuvat tiedot reagointi- ja toimintamalleista (”miten minun nyt kuuluu olla”), jolloin kynnys voi olla matala toimia kuten miellyttävältä tuntuva ”ystävä” ehdottaa.
- Vaikka tekijä usein pyrkii saattamaan lapsen reaali-maailman kohtaamiseen, toteutuu lapseen kohdistuva seksuaalirikos usein jo internetin kontekstissa (webkamerat, seksuaalisävytteiset keskustelut, valokuvien lähettäminen). Seksuaalirikoksen yhteydessä otetun kuvamateriaalin olemassaolo ja sen myöntäminen voi hyväksikäytön kohteeksi joutuneelle lapselle olla äärimmäisen raskasta.
- Lapsi on usein ollut ”vapaaehtoisesti” mukana seksuaalisessa kanssakäymisessä tekijän kanssa. Fyysisen voimankäytön tai väkivallan käyttö (tai sillä uhkailu) ovat harvinaisempia. Vapaaehtoisuuden takana on lapsen kokemus siitä, että hänen tulee tekijän toivomalla tavalla vastata saamaansa välittämiseen tai rakkauteen. Usein lapsi on halukas miellyttämään tekijää, tai ei kehtaa kieltäytyä vastaamasta tekijän osoittamaan seksuaaliseen kiinnostukseen.
- Lapsi saattaa ryhtyä seksuaalisiin tekoihin myös tekijän osoittaman lahjomisen tai aineellisen hyödyn toivossa. Murrosikäiselle lapselle muutaman kymppin lisäys viikkorahoihin voi tuntua suurelta vastineelta muutamasta harmittoman oloisesta valokuvasta.
- Kun tekijä pyrkii tapaamaan lapsen reaali-maailmassa, tyypillisimmin ehdotetaan tapaamista autossa (kyydin tarjoaminen) tai julkisella paikalla, kuten rautatieasemalla.
- Rikoksesta päästään yleisimmin selville joko vanhempien ottaessa yhteyttä poliisiin tai poliisin oman tutkinnan kautta. Kolmanneksi yleisimmin hyväksikäytöstä päästään selville lapsen itsensä kerrottua asiasta ensin vanhemmilleen.
- Tekijä ei itse yleensä näe toiminnassaan olleen mitään väärää, vaan kokee seksuaalisen kanssakäymisen lapsen kanssa oikeutetuksi. Tekijä suhtautuu lapseen usein myös joko kylmän välinpitämättömästi, tai vaihtoehtoisesti hieman harvemmin kokemuksella tasaveroisesta ”rakkaussuhteesta”.

Lopuksi

Hyväksikäyttöön tähtäävä vuorovaikutusprosessi rakentuu usein aikuisen asteittain etenevään hivuttautumiseen osaksi lapsen elämää. Internetissä ”lähelle hivuttautuminen” ei kuitenkaan ole mahdollista, jollei lapsi itse vastaa yhteydenottoihin ja osallistu jossain määrin vuorovaikutussuhteen ylläpitoon. Lapsen halu olla tekemisissä tekijän kanssa ei välttämättä yksioikoisesti perustu lapsen emotionaaliseen ”ihastuneisuuteen” tekijää kohtaan. Lasta ei väistämättä vietellä rakkauden sanoin, vaan lapsen saaminen hyväksikäyttävään suhteeseen voi tekijältä onnistua heppoisemmin keinoin: vastaamalla lapsen uteliaisuuteen, seikkailun tai jännityksen haluun, tarjoamalla hyväksyntää murrosikäisen epävarmuuden tuntemuksiin itsestä ja omasta kehityvästä kehosta, aineellisella lahjonnalla tai lapsen heräilevää seksuaalisuutta hyödyntäen.

Internetin kautta hyväksikäytön uhriksi joutuneen lapsen häpeän tunteet kytkeytyvät usein vahvasti kokemukseen omasta aktiivisuudesta ja osallisuudesta. Lapsi on itse kirjoittanut takaisin hyväksikäyttäjälle, hän on usein itse lähettänyt kuvansa tai hän on itse painanut webkameran päälle.

Pelastakaa Lapset haluaa korostaa, että vastuu lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä on *aina* siihen ryhtyneellä aikuisella – myös niiden lasten ja nuorten kohdalla, joiden oma viestintä on ollut kokeilevaa ja seksuaalissävyyteistä.

Selvityksen tulokset edellyttävät aikuisilta ymmärrystä siitä, että lapsi on inhimillinen olento haluineen, toiveineen, epävarmuuksineen ja impulsseineen. Toisin kuin helposti ajatellaan, kyse ei aina ole viattomasta ja sinisilmäisestä enkeli-lapsesta, vaan hyväksikäytön uhriksi voi yhtä hyvin ajautua myös kapinoiva ja seikkailunhaluinen nuori, joka hyväksyntää janoten ja virheitä tehden ajautuu tilanteeseen, josta ei enää löydä ulospääsyä. Stereotyyppinen ajattelumalli ”puhtoisista, mistään tietämättömistä pikkulapsista pedofiiliin väkivaltaisen hyväksikäytön uhreina” voi johtaa tilanteeseen, jossa lasta suojelemaan pyrkivät aikuiset eivät kykene tunnistamaan lapsen uhriutta.

Myöskään hyväksikäytön uhriksi joutunut lapsi ei itse kykene identifioitumaan tai asettamaan itseään tähän oikeanlaiseen tai oikeutettuun uhrin rooliin. Paha olo ja häpeä voi jäädä kokonaan lapsen kannettavaksi ilman, että tapahtumien vääryys tulee koskaan tunnistetuksi. Vaikka lapsella olisi ollut jonkinlainen aavistus tekijän seksuaalisista päämääristä, ei tällä välttämättä ole ollut ymmärrystä vuorovaikutuksen rikollisesta, hyväksikäyttävästä ja vahingollisesta luonteesta. Pelko, syyllisyys ja häpeä sekä koettu vastuu omasta osuudesta tapahtumiin voi olla lapselle lamaannuttavaa.

Pelastakaa Lapset suosittaa rehellistä ja avointa keskustelua internetiin liittyvistä riskeistä. Lapset tarvitsevat tietoa

omista oikeuksistaan ja vahvistusta pitää niistä kiinni niin reaali maailmassa kuin internetissäkin. Nuoret voivat keskenään puhua naureskellen ”pedareista” ja ”peeloista”, mutta eivät kuitenkaan osaa tunnistaa seksuaalisessa mielessä lähestyvää aikuista tai itseään huomattavasti vanhempaa nuorta todelliseksi riskiksi itselleen. Vaikka vuorovaikutus selkeästi täyttäisi rikoksen tunnusmerkistön, vain harvoin lapsella on kykyä ymmärtää sen hyväksikäyttävää ja vahingollista luonnetta ja omaa asemaansa uhrina.

Nettiturvallisuuden ja esimerkiksi yksityisyyden suojaamiseen liittyviä asioita on hyvä käydä lasten ja nuorten kanssa lävitse. Lapselle ja nuorelle on hyvä kertoa, että nettittavuudet voivat toisinaan pohjimmiltaan olla jostain aivan muuta, kuin miltä ne tutustumisen alkuvaiheessa tuntuvat. Oleellista on myös muistuttaa nuorta siitä, että kerran nettiin liitettyä aineistoa on mahdoton enää saada kokonaan pois, vaan se voi jäädä elämään kopioituna ja ladattuna omaa elämäänsä näennäisen poistamisen jälkeenkin. Lapsella ja nuorella tulee myös olla tunne siitä, että ikävyyksistä voi kertoa vanhemmille tai muille luotettaville aikuisille ja saada apua ja tukea myös silloin, kun he itse kokevat tehneensä jotakin väärää.

Lisätietoa löytyy Pelastakaa Lasten nettisivuilta:
www.pelastakaalapset.fi/nettiturvallisuus

Pelastakaa Lasten Nettiturvallisuustoimintojen lähtökohtana on lasten aseman ja oikeuksien turvaaminen ja edistäminen internetin ja muun digitaalisen median luomien mahdollisuuksien ja siihen liittyvien erityisten haasteiden suhteen. Pelastakaa Lapset on ylläpitänyt vuodesta 2002 lähtien Nettivihjettä, johon internetin käyttäjät voivat ilmoittaa verkossa kohtaamastaan laittomasta aineistosta. Nettiturvallisuustoiminnot tekevät tiivistä yhteistyötä mediakasvatustyön ja verkkonuorisotyön (Manteli- ja Kriisichat) toimintojen kanssa.

Nettivihje-työn ja siihen liittyvän laajan kansallisen ja kansainvälisen asiantuntijayhteistyön kautta Pelastakaa Lapsilla on asiantuntemusta erityisesti internetiin liittyvän lasten seksuaalisen hyväksikäytön ilmiöistä. Pelastakaa Lasten tavoitteena on lisätä erityisesti ammattilaisten tietoisuutta aiheesta, jotta heillä olisi valmiuksia tunnistaa, puuttua ja tarjota apua hyväksikäytön kohteeksi joutuneille lapsille.



Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen

Save the Children

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla. Kansainvälinen Pelastakaa Lapset toimii lasten hyväksi yli sadassa maassa.

Visionamme on maailma, jossa toteutuu jokaisen lapsen oikeus elämään, suojeluun, kehittymiseen ja osallistamiseen. Tehtävämme on parantaa sitä tapaa, jolla lapsia kohdellaan sekä saada aikaan välittömiä ja pysyviä muutoksia lasten elämään.

Jos haluat tutustua tai tukea toimintaamme, saat lisätietoja [www-sivuiltamme](http://www.sivuiltamme) www.pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset ry – Rädda Barnen rf

Koskelantie 38

00610 Helsinki

puh: 010 843 5000

faksi: 010 843 5111

ISBN 978-952-5706-30-7

NETTI  VIHJE
ilmoita laittomasta aineistosta